

**ULUSLARARASI ELEKTRONİK
HABERLEŞME
SEKTÖRÜNDE GELİŞMELER BÜLTENİ**

**Sektörel Araştırma ve Strateji Geliştirme
Dairesi Başkanlığı**

Aralık 2013

SAYI: 72

İÇİNDEKİLER

YÖNETİCİ ÖZETİ	i
1. ÖRNEK ÜLKELERDEKİ DÜZENLEYİCİ GELİŞMELER	1
ALMANYA	1
FRANSA.....	2
İTALYA	4
İSVEÇ.....	4
İNGİLTERE	6
HOLLANDA.....	10
KORE	11
İRLANDA.....	12
ABD	15
2. ULUSLARARASI KURULUŞLAR/BİRLİKLER	21
BEREC	21
OECD	22
ITU.....	25
ICANN	27
ENISA.....	31
GSMA.....	35
3. AB AVRUPA DİJİTAL AJANDASI	37
GÜVEN&GÜVENLİK.....	37
TELEKOM DÜNYASI	39

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

ÇİZELGE 1: SABİT HİZMET SAĞLAYICILARI - MÜŞTERİ HİZMETLERİ MEMNUNİYET ORANLARI	8
ÇİZELGE 2: SABİT GENİŞBANT HİZMET SAĞLAYICILARI- MÜŞTERİ HİZMETLERİ MEMNUNİYET ORANLARI.....	9
ÇİZELGE 3: MOBİL HİZMET SAĞLAYICILARI- MÜŞTERİ HİZMETLERİ MEMNUNİYET ORANLARI	9
ÇİZELGE 4: ÖDEMELİ TV HİZMET SAĞLAYICILARI - GENEL MÜŞTERİ HİZMETLERİ MEMNUNİYET ORANLARI	10
ÇİZELGE 5: AĞIRLIKLANDIRMA FAKTÖRLERİ	14

YÖNETİCİ ÖZETİ

Diğer ülke ve uluslararası kuruluşların/birliklerin tecrübelerinden istifade edilmesi ve gündemlerinin takip edilmesi amacıyla söz konusu ülkelerin, uluslararası kuruluş ve birliklerin elektronik haberleşme sektörlerindeki gelişmelerden derlenen “Uluslararası Elektronik Haberleşme Sektöründe Gelişmeler Bülteni” her ay hazırlanmakta ve kamuoyuna duyurulmaktadır.

2013 yılının ilk bülteninden itibaren, düzenleme konularında önemli yere sahip Avrupa ülkelerinin takibine devam edilmekle birlikte, aynı zamanda Avrupa Birliğinde telekom piyasası, genişbant, bulut bilişim, yazılım servisleri, açık internet, güvenlik, gelişen teknolojiler ve gelecekte internet başlıkları altında AB’de teknolojik gelişmeler hakkındaki raporlar, ABD ve Kore gibi özellikle genişbant altyapılarının gelişmiş olduğu ülkelerdeki düzenlemeler ile elektronik haberleşme sektörüne ilişkin uluslararası kuruluş ve birliklerin gündemlerinin de takip edilmesinin katkı sağlayacağı düşüncesiyle bu tür kuruluşlar ve yukarıda zikredilen ülkelerdeki gelişmelere de bültende yer verilmeye başlanmıştır.

Bu kapsamda; 2013 yılı Aralık ayı bülteninde Almanya, Fransa, İtalya, İsveç, İngiltere, Hollanda, Kore, İrlanda ve ABD gibi ülkeler ile BEREK (Body of European Regulators for Electronic Communications, Avrupa Elektronik Haberleşme Düzenleyicileri Grubu), OECD (Organization for Economic Cooperation and Development, Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü), ITU (International Telecommunication Union, Uluslararası Telekomünikasyon Birliği), ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers, İnternet Tahsisli Adlar ve Sayılar Kurumu), ENISA (European Union Agency for Network and Information Security, Avrupa Şebeke ve Bilgi Güvenliği Ajansı), CEPT (European Conference of Postal and Telecommunications Administrations, Avrupa Posta ve Telekomünikasyon İdareleri Konferansı) ve GSMA (GSM Association, GSM Birliği) gibi uluslararası kuruluşlar ile güven ve güvenlik ve telekom piyasası başlıkları altında AB’de teknolojik gelişmeler hakkındaki raporlar ve gelişmelere yer verilmiştir.

Bu bültenin hazırlanmasında genel olarak; Cullen International Telecom Big Five Update ve BMI Europe Telecommunication Insight raporlarının yanı sıra ilgili ülkelerin düzenleyici kurumlarının, uluslararası kuruluşların/birliklerin internet sayfalarından faydalanılmıştır. Bu kapsamda, 2013 Aralık Ayı Elektronik Haberleşme Sektöründe Gelişmeler Bülteninde yer alan gelişmeler aşağıda özetlenmektedir:

- Bloomberg'in raporuna göre, Telefonica şirketinin Hollanda merkezli KPN şirketinin Almanya'daki iştiraki olan E – Plus'ı satın alma teklifinin yerel mobil pazarda frekans tahsisini nasıl etkileyeceğinin Avrupa Komisyonu tarafından incelenmesi beklenmektedir.
- Mobil omurga şebekesini tümüyle IP'ye dönüştürmeyi hedefleyen Alman E - Plus Grubu İsveç kökenli Ericsson ile mevcut özel ortaklığını genişletmiştir.
- Fransa düzenleyici kurumu ARCEP katma değerli toptan hizmetler piyasasına ilişkin bir tavsiye taslağı hazırlayarak kamuoyu görüşüne açmıştır. Söz konusu tavsiye taslağı ile 1 Ocak 2015 tarihinde yürürlüğe girecek olan perakende tarife reformuna hazırlanılmasını teminen telekom şirketleri ve hizmet sağlayıcılar arasındaki müzakerelerin kolaylaştırılması amaçlanmaktadır.
- İtalya Telekom ve şebeke üreticisi İtalTel, Sicilya'da genişbant hizmetlerini genişletmek ve yaygınlaştırmak amacıyla İnvitalia (Kurumsal Geliştirme ve İç Yatırım Ulusal Ajansı) ile bir işbirliği anlaşması imzalamıştır.
- İsveç düzenleyici kurumu PTS, TeliaSonera ve Tele2 arasında geçmiş tarihli sabit telefon sonlandırma ücret seviyeleri ile ilgili uyuşmazlık çerçevesinde 24 Nisan 2008'den 31 Aralık 2009'a kadar geçen süre için iki şirketin uygulayacağı şebeke sonlandırma ücretlerine karar vermiştir.
- İsveç telekom grubu TeliaSonera, işletim yapısını 1 Nisan 2014'te gözden geçirerek Mobilite, Genişbant ve Avrasya şeklindeki mevcut faaliyetlerini; Avrupa, Avrasya, İsveç ve TeliaSonera Uluslararası Taşıyıcı (TeliaSonera International Carrier- TIC) olmak üzere gruplayacaktır.
- İsveç kablo şirketi Com Hem; 58.000 civarında müşterisi bulunan, yıllık 260 milyon SEK satışı olan İnternet Servis Sağlayıcısı Phonera Foretag'i almak için anlaşma yapmıştır.
- Ofcom, 20 Aralık 2013 tarihinde bir sonraki mali yıldaki iş programını içeren taslak 2014/15 İş Planını kamuoyu görüşlerini almak üzere yayımlamıştır.

- Ofcom tarafından yürütülen araştırmalar neticesinde sabit, genişbant, mobil ve ödemeli TV hizmet sağlayıcılarına ilişkin müşteri hizmetleri memnuniyet oranları açıklanmıştır.
- Hollanda'da 4N mobil şebeke kurmakta olan İsveç'li işletmeci Tele2'nin; başlangıçta Hollanda, İsveç ve Norveç'te olmak üzere, uluslararası M2M (makinelere arası) iletişim hizmeti vermeye başlayacağı açıklanmıştır.
- Mobil şebeke işletmecisi T-Mobile, Hollanda genelinde dört büyük şehirde, (Amsterdam, Rotterdam, Utrecht ve Lahey) 18 Kasım 2013'ten itibaren resmen 4N hizmeti vermeye başladığını, T-Mobile müşterilerinin bir 4N cihazı ve veri planı ile hiçbir ekstra ücret ödemedi daha hızlı hizmet alabileceğini duyurmuştur.
- Genişbant TV haber kanalı tarafından; T-Mobile Hollanda'nın çevrimiçi genişbant birimini (Euronet/Online) Canal Digital Uydu grubuna devir edeceği bildirilmiştir.
- Yonhap Haber Ajansı'na göre, LTE abonelerindeki hızlı artış nedeniyle Güney Kore Bilim, Bilişim ve Gelecek Planlama Bakanlığı tarafından 2023 yılına kadar, mobil şebeke operatörlerine mevcut bant genişliğinin hemen hemen dört katı bir bant genişliğinin tahsis edilmesinin planlandığı belirtilmektedir.
- İrlanda düzenleyici kurumu ComReg başkanı tarafından 2013 yılına ilişkin yapılan genel değerlendirmelerde, İrlanda iletişim sektörünün 2013 yılını büyüme ile kapattığı, ekonomide durgunluğun yaşandığı bir yıl olmasına karşın sektörde kayda değer yatırımların yapıldığı, etkin düzenlemeler çerçevesinde rekabet seviyesinde belirgin iyileşmelerin gözlemlendiği, 4N ile yüksek hızlı internet ve daha kaliteli mobil hizmetlerin sunulmaya başlandığı, toptan ve perakende fiyatlarda azalma eğilimi devam ederken hizmet kalitesinin artırıldığı, sabit genişbant ve TV hizmetleri gibi bütünleşik paketlerin tüketiciler tarafından daha fazla tercih edilmeye başlandığı ifade edilmiştir.
- ComReg tarafından yayımlanan kablosuz telgrafa ilişkin düzenlemelerde, hizmet kalitesi yükümlölükleri incelendiğinde, şebekenin kullanılamaz olduğu durumlarda, ağırlıklandırma faktörleri belirlenmiştir.
- ComReg tarafından 19 Aralık 2013 tarihinde kamuoyu görüşü alınmasını teminen ankesörlü telefonlara ilişkin doküman yayımlanmıştır. Söz konusu dokümanda, teklif edilen evrensel hizmet yükümlölüklerine ilişkin görüşlerin alınması hedeflenmektedir.

- Amerikan düzenleyici kurumu FCC'nin Kablolı Sektör Rekabet Bürosu, Bağlı Amerika fonunun 255 milyon ABD dolarlık kısmını kırsal kesimlere genişbant erişimi götürmek amacıyla kullanmak için izin almıştır.
- FCC, Mobil Sağlık (m-Sağlık) Yenilikçiliği Fuarında aktif olarak yer almış olup; engelli kullanıcıları da kapsayacak şekilde yeni ve yenilikçi m-Sağlık ürünlerini desteklemek, geliştirmek ve bu ürünlerin tüketiciler tarafından daha fazla kullanılmasının önünü açmak amacıyla bir araya gelen tüm taraflar için bir platform görevi üstlenmiştir.
- BEREC, Çerçeve Direktifin 7'nci maddesi kapsamındaki ikinci aşama soruşturmalar için 2013 yılında 13 adet görüş yayımlamıştır. Bu rakam 2012 yılındaki rakamdan 3 adet fazladır. Yayımlanan görüşler Avrupa Komisyonu'nun ilgili pazarlar üzerine tavsiyesinde yer alan 2 numaralı pazar (sabit bir noktadan sağlanan kamu telefonu) hariç hepsini kapsamaktadır.
- OECD Sayısal Ekonomi Makaleleri altında Aralık ayında Uygulama Ekonomisi başlıklı bir makale yayımlanmıştır. Makaleye göre mobil akıllı telefon uygulamaları ekonominin oldukça yenilikçi ve giderek büyüyen bir sektörü haline gelmektedir.
- ITU, engellilere yönelik politikaların BİT alanında daha fazla gündeme alınabilmesi çalışmalarına destek olunabilmesi amacıyla "Engellileri de İçeren Kalkınma için BİT Fırsatı" (The ICT Opportunity for a Disability-Inclusive Development Framework) konulu bir rapor hazırlamıştır.
- ITU, 2016-2019 yıllarına ilişkin Stratejik Planında kamuoyu görüşlerinin değerlendirilebilmesini teminen, 31 Ocak 2014 tarihine kadar www.itu.int/PublicConsultations adresini aktif tutacaktır.
- ITU tarafından 18 Şubat 2013 tarihinde Cenevre'de herkesin katılımına açık ve ücretsiz olarak, "Nesnelerin İnternet'i – Eğilimler ve Standardizasyondaki Amaçlar" konulu bir çalıştayın düzenleneceği duyurulmuştur.
- ITU, mevcut telefon hatları üzerinden, 1 Gbit/s erişim hızına imkân sağlayan G.fast standardına ilişkin birinci aşama onayını vermiştir.
- ITU uzmanlar grubunun çalışması sonucunda, yeni yeşil BİT standartları açıklanmıştır.
- Elektronik sağlık cihazlarının birlikte çalışabilirliğine yönelik ITU-T H.810 standardı ITU tarafından onaylanmıştır.

- ICANN, Dynamic Dolphin Şirketinin Kayıt Kuruluşu Akreditasyonu anlaşmasına uygun faaliyette bulunmaması nedeniyle bu şirkette kayıtlı bulunan alan adlarının BigRock Solutions Şirketine toplu olarak aktarılmasına karar vermiştir.
- Yeni Kayıt Kurumu/Kayıt Kuruluşu akreditasyon aracının faaliyete geçmesi için yapılan çalışmalar sonucunda, otomatik Kayıt Kuruluşu Onaylama Sisteminin (Automated Registrar Onboarding System – AROS) beta sürümü ICANN tarafından kullanıma sunulacaktır.
- 31 ülkeden, 42 bursiyer ICANN'in Singapur'daki 49. Genel Toplantısında 23-27 Mart 2014 tarihleri arasında bir araya gelecektir.
- Yeni jenerik üst seviye alan adlarının açık artırması sürecindeki kural ve süreçlerin belirlenmesi konusunda topluluğun görüşlerinin alınması amacıyla 17 Aralık 2013'te başlayan kamuoyu görüşü alınması süreci 4 Şubat 2014'e kadar devam edecektir.
- Hükümetler, sivil toplum, özel sektör, teknik topluluk ve uluslararası kuruluşlar gibi çok çeşitli paydaşlardan oluşan Küresel İnternet İşbirliği ve Yönetim Mekanizmaları paneli ilk toplantısını Londra'da gerçekleştirmiştir.
- AB'nin güvenlik ajansı olan ENISA Endüstriyel Kontrol Sistemleri (Industrial Control Systems - ICS) ağları için CERT mevcut uygulamalarını ve ulusal ya da kamusal CERT'lerin temel kabiliyetleri şemasını ortaya koyan bir doküman yayımlamıştır.
- ENISA tasarımına katkıda bulunduğu EISAS'ın, Avrupa çapında işbirliğinin geliştirilmesi ve farkındalığın artırılması faaliyetleri için büyük bir fırsat olduğu kanıtlanmıştır.
- ENISA 2012 sonu - 2013 sonu arasında tespit edilmiş olan en yaygın siber tehditleri belirleyerek 2013'ün tehdit manzarasını ortaya koymuştur.
- ENISA Endüstriyel Kontrol Sistemlerine yapılan saldırıların azaltılması için yeni bir kılavuz yayımlamıştır.
- CEPT'in Elektronik Haberleşme Komitesi (ECC), 15 Ocak 2014 tarihinde spektrum doluluk ölçümlerinin spektrum yönetiminde daha fazla verimlilik getirmek ve kullanılmayan ya da yetersiz kullanılan spektrumun sık kullanım olanakları konusunda değerli veri sağlamak için nasıl kullanılabileceğini görüşmek üzere bir çalışmaya ev sahipliği yapmıştır.

- Avrupa Komisyonu, İtalya Telekomünikasyon Otoritesi AGCOM'un 2013 yılı boyunca uyguladığı toptan genişbant erişim tarifeleri düzenlemesini düzeltmesi veya geri çekmesi konusunda resmi talepte bulunmuştur.
- GSMA M2M cihazlarında kullanılan gömülü SIM'lerin uzaktan yönetimine ilişkin teknik özellikleri yayımlamıştır. Söz konusu projenin bazı büyük operatörler ile SIM çözüm sağlayıcıları tarafından desteklendiği belirtilmektedir.

1. ÖRNEK ÜLKELERDEKİ DÜZENLEYİCİ GELİŞMELER

ALMANYA

1. O2 ve E-Plus arasındaki anlaşmaya Avrupa Komisyonu incelemesi

Bloomberg'in raporuna göre, Telefonica şirketinin Hollanda merkezli KPN şirketinin Almanya'daki iştiraki olan E-Plus'ı satın alma teklifinin yerel mobil pazarda frekans tahsisini nasıl etkileyeceğinin Avrupa Komisyonu tarafından incelenmesi beklenmektedir. Avrupa Komisyonu, 8,6 milyar avro (11,6 milyar ABD doları) tutarındaki anlaşma için derinlemesine bir inceleme başlatmaya hazırlanmaktadır ancak Almanya'da şebeke işletmecisi sayısının dörtten üçe düşmesine karşı değildir. Avrupa Komisyonu'nun görüşünü açıklarken toptan ve perakende pazarlarda rekabet konusundaki kaygılara atıf yapması beklenmektedir. Birleşmiş O2 ve E-Plus, pazar liderleri olan Telekom Deutschland ve Vodafone'nun her biri için tahsis edilmiş olan 155 MHz frekansa karşılık yaklaşık 387 MHz spektruma sahip olacaktır.

2. E-Plus'ın mobil taşıma dönüşümünü hızlandırma çalışması

Mobil omurga şebekesini "tümüyle IP" haline dönüştürmeyi hedefleyen Alman E-Plus Grubu, İsveçli üretici Ericsson ile mevcut özel ortaklığını genişletmiştir. IP tabanlı telsiz erişim şebekesi (IP RAN) dönüşümünün Alman işletmecinin mobil genişbant stratejisinde önemli bir mihenk taşı olduğu ifade edilmektedir. Ericsson, iki şirket arasında imzalanan anlaşmaya göre MINI-LINK model ürünleri kullanarak orta vadede E-Plus'ın Almanya çapındaki mikrodalga şebekesinin de tümüyle IP haline dönüştürüleceğini belirtmiştir.

E-Plus Grubu'nda Erişim Şebekesi Direktörü olan Gerhard Lüdtker "IP omurganın mobil genişbant programlarının önemli bir parçası olduğunu ve yüksek hızlı veri sağlamak açısından öneminin işletmecilerce yeterince anlaşılmadığını, E-Plus'ın genişbant telsiz sahalarının % 90'ının tümüyle IP'ye dönüştürülmesinden mutlu olduklarını" ifade etmiştir.

Hollanda merkezli KPN, Almanya'daki iştiraki E-Plus ve Belçika'daki iştiraki BASE Company'nin omurga şebekelerini iyileştirmek amacıyla Ericsson ile üç yıllık bir anlaşma yapmıştır. Anılan anlaşmaya göre Ericsson; 2013 yılı sonuna kadar Almanya ve Belçika'da 15.000'den fazla MINI - LINK transmisyon linki kurarak mobil veri hizmetleri için artan talebi karşılayacak şebeke iyileştirmeleri yapacaktır. Ericsson; bu iyileştirmeler ile TDM'den (Time Division Multiplex) paket tabanlı taşımaya yumuşak bir geçiş yapılacağını ve bunun da bit başına maliyetleri düşüreceğini belirtmektedir. Ayrıca Ericsson; paket tabanlı taşıma ile HSPA+ ve LTE (Long Term Evaluation) teknolojisine geçişin önünün açılacağını ifade etmektedir.

1. Katma Değerli Hizmetlere İlişkin Taslak Tavsiye

Fransa düzenleyici kurumu ARCEP katma değerli toptan hizmetler piyasasına ilişkin bir tavsiye taslağı hazırlayarak kamuoyu görüşüne açmıştır. Söz konusu tavsiye taslağı ile 1 Ocak 2015 tarihinde yürürlüğe girecek olan perakende tarife reformunun hazırlanmasını teminen telekom şirketleri ve hizmet sağlayıcılar arasındaki müzakerelerin kolaylaştırılması amaçlanmaktadır.

Küçülmekte olan katma değerli hizmetler pazarının şeffaflığının ve işletmeci yönünün geliştirilmesi, mobil telefonlarda katma değerli hizmet kullanımının canlandırılmasına yönelik olarak işletmeciler ve hizmet sağlayıcılar ile iki yıllık çalışmanın ardından ARCEP Temmuz 2012'de aldığı karar ile 08 ile başlayan özel numaralar ve katma değerli perakende hizmetlere erişmek için tüketicilerin kullanacağı kısa numaralara ilişkin kuralları modernize etmiştir.

Konuya ilişkin temel yenilikler aşağıdaki hususları kapsamaktadır:

- Sabit ve mobil hatlardan katma değerli hizmetleri arama ücretlerinin harmonize edilmesi,
- Sabit ve mobil hatlarda çağrı başlatma için ücretsiz numaraların hizmete girmesi,

- Hizmet sağlayıcı tarafından sunulan hizmetin ücreti ile arama ücretinin açık bir biçimde ayrıştırılması,
- Hizmet sağlayıcılar için süre esaslı ücretlerin sadeleştirilmesi ve süreden bağımsız arama esaslı ücretlerin oluşturulması,
- Suiistimale yönelik tedbirlerin alınması.

Yukarıdaki kararda yer alan hükümler 1 Ocak 2015'e kadar kademeli olarak uygulamaya geçecektir.

Kamuoyu görüşüne sunulan taslak tavsiye kararının amacı, arabağlantı anlaşmalarında gerekli değişiklikleri yapabilmeleri için işletmecilerin bilgilendirilmesi ve böylece perakende fiyat reformunun sorunsuz şekilde uygulanabilmesinin sağlanmasıdır.

Katma değerli hizmetler tüketicilere işletmecilerin birlikte işlettiği ve hizmet sağlayıcıların da buna göre hizmetlerini konumlandığı hizmet sunum platformlarına ilişkin bir takım arabağlantı düzenlemeleri ile sunulmaktadır. Bu nedenle, perakende piyasada yenilikler yapabilmek için öncelikle katma değerli hizmetlere ilişkin arabağlantı piyasasında bir takım değişikliklerin yapılmasına ihtiyaç hâsıl olmaktadır.

Temmuz 2012'den bu yana Fransa Telekom Birliği bünyesinde işletmeciler ve hizmet sağlayıcılar çalışma grupları kurmak suretiyle katma değerli perakende hizmetler için yeni bir ücret çizelgesi ile özel ve kısa numaralar için merkezi bir havuz oluşturulmasına ilişkin çalışmalar yapmışlardır. Söz konusu havuzun oluşturulmasının amaçlarından biri; her numara için sorumlu hizmet sağlayıcının belirlenmesi ve böylece numara bloklarına göre değil, belirli bir numara için fiyatlandırma yapılmasıdır.

1 Ocak 2015 tarihine kadarki süreçte bazı paydaşlar çağırışı başlatan ve alan işletmeciler arasındaki arabağlantı müzakerelerinin çok ağır ilerleyebileceğine ilişkin taşıdıkları endişeyi ARCEP'e iletmiştir.

Bunun sonucu olarak ARCEP sıkı kurallar getirmeyen ancak paydaşların yasal ve düzenlemeler açısından yükümlülüklerini ve katma değerli hizmetler arabağlantı piyasasına ilişkin mevcut simetrik düzenleyici çerçeveyi hatırlatan taslak bir tavsiye yayımlama kararı almıştır.

1. Genişbant Hizmetinin Yaygınlaştırılması

İtalya Telekom ve İtalTel, Sicilya'da genişbant hizmetleri genişletmek ve yaygınlaştırmak amacıyla İnvitalia (Kurumsal Geliştirme ve İç Yatırım Ulusal Ajansı) ile bir işbirliği anlaşması imzalamıştır. Değeri 61 milyon avrodan fazla olan söz konusu anlaşma kapsamında İtalya Telekom mevcut bakır şebekenin fiber-optik şebekeyle değiştirilmesine yönelik çalışmalar için 41 milyon avro yatırım yapacaktır. İtalTel ise 20 milyon avro değerindeki yatırım ile yeni nesil şebekeler üzerinden ses, video ve internet hizmetlerinin sunumuna yönelik yazılım desteği sağlayacaktır. İşbirliği anlaşmasına İnvitalia tarafından da yaklaşık 18 milyon avro değerinde bir katkı sağlanması beklenmektedir¹.

1. Telia ve Tele2 Şirketleri Arasındaki Arabağlantı Anlaşmazlığı

İsveç düzenleyici kurumu PTS, TeliaSonera ve Tele2 arasında geçmiş tarihli sabit telefon sonlandırma ücret seviyeleri ile ilgili uyuşmazlık konusunda karara varmıştır. Düzenleyici kurum, iki şirketin 24 Nisan 2008'den 31 Aralık 2009'a kadar geçen süre için uygulayacağı şebeke sonlandırma ücretlerine karar vermiştir. Anlaşmazlık,

¹Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://www.telegeography.com/products/commsupdate/articles/2013/12/04/telecom-italia-inks-sicilian-broadband-agreement/> linkinden ulaşılabilmektedir.

PTS'nin prosedürel sebeplerle ilgili periyotta sorgulanan sonlandırma ücretlerini 2011'de yürürlükten kaldırması nedeniyle ortaya çıkmış, böylece yeni ücretlerin PTS'nin yeni fiyatlandırma modeline dayanarak hesaplanması gerekmiştir. PTS'nin karar verdiği sabit telefon sonlandırma ücretleri ilgili periyotta yürürlükten kaldırılan seviyelere eşit ya da daha fazla olarak belirlenmiştir. Düzenleyici kurumun sabit telefon sonlandırma ücretlerinin tüm oyuncular için aynı düzeyde olması gerektiğine karar vermesi nedeniyle ücretler dolaylı olarak pazardaki tüm işletmecileri etkilemektedir.²

2. TeliaSonera'nın İşletim ve Raporlama Yapısı

İsveç telekom grubu TeliaSonera, işletim yapısını 1 Nisan 2014'te gözden geçirerek Mobilite, Genişbant ve Avrasya şeklindeki mevcut faaliyetlerini; Avrupa, Avrasya, İsveç ve TeliaSonera Uluslararası Taşıyıcı (TeliaSonera International Carrier- TIC) olmak üzere gruplayacaktır. TeliaSonera; yeni faaliyet modelinin yerel faaliyet hesap verilebilirliğini güçlendireceğini ve grubun sürdürülebilirlik, uyumluluk ve yönetim süreçlerini yürütme ve takip etme konusunu daha iyi hale getireceğini duyurmuştur. TeliaSonera, Nisan'a kadar yeni anahtar fonksiyonların yöneticilerini atayacak ve 2014 ikinci çeyrekte bu yeni yapıya göre raporlama gerçekleştirecektir.³

3. Com Hem'in, Phonera Foretag'ı Satın Alması

İsveç kablo şirketi Com Hem; 58.000 civarında müşterisi bulunan, yıllık 260 milyon SEK satışı olan İnternet Servis Sağlayıcısı Phonera Foretag'ı almak için anlaşma yapmıştır. Alım için 31 Mart 2014 tarihi planlanmıştır. Satış ve pazarlama direktörü Stefan Trampus; Com Hem'in kurumsal pazardaki aktif hizmet stratejisi ile uyumlu olarak, Com Hem'in b2b (business to business) hizmetlerini iyileştirecek olan Phonera Foreta'nın alımı anlaşmasından memnun olduğunu, Phonera'nın kurumsal faaliyetlerinin alımı ile Com Hem'i daha büyük tüzel müşteriler için daha çekici seçenek haline getirecek önemli adımları atmış olacağını ifade etmiştir. Phonera

² Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye

<http://www.telegeography.com/products/commsupdate/daily/2013/12/02/> linkinden ulaşılabilir.

³ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye

<http://www.telegeography.com/products/commsupdate/daily/2013/12/16/> linkinden ulaşılabilir.

Foretag, IP ve mobilite gibi alanlarda bütünüyle kurumsal portföy sunmaktadır. Phonera markası, Com Hem idaresinde var olmaya ve faaliyette bulunmaya devam edecektir.⁴

İNGİLTERE

1. Ofcom'un 2014/15 İş Planı

Ofcom, 20 Aralık 2013 tarihinde bir sonraki mali yıldaki iş programını içeren taslak 2014/15 İş Planını kamuoyu görüşlerini almak üzere yayımlamıştır.

Ofcom'un oniki aylık iş planı etkin rekabetin sürdürülmesi ve seçenekler hakkında tüketicilerin bilgilendirilmesi, spektrumun optimal kullanımının sağlanması, yayıncılık içeriğinde izleyici güvenliğinin sağlanması, erişilebilirlik, hizmet kalitesi, maliyet ve değer ile uyarlama olmak üzere yedi ana başlık altında toplanmaktadır.

Başlıklar içerisinde Ofcom özellikle iletişim hizmetlerinin maliyet ve değeri çalışması, sosyal açıdan yardıma muhtaç tüketiciler için sabit telefon hizmetinin uygun fiyatlarla sunulması, engelli tüketiciler için iletişim hizmetlerinin uyarlanması ve kullanılması gibi temel hizmetlerin sunulması konuları üzerine odaklanmaktadır. Ofcom, maliyet ve değer belirleme çalışmalarından en sonuncusu olan Tüketici Deneyimleri Raporunu Ocak 2014'te yayımlayacaktır.

Öne çıkan başlıklardan bir diğeri ise tüketiciler için giderek önemli bir hale gelen hizmet kalitesi konusudur. Mobil alanda Ofcom, hizmet kalitesi ve genişbant hızlarına ilişkin bilgileri içeren çalışmalar yürütmeyi planlamaktadır.

Yukarıda sözü geçen ana başlıklar çerçevesinde Ofcom yıllık önceliklerini aşağıdaki şekilde özetlemiştir:

⁴ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://www.telegeography.com/products/commsupdate/daily/2013/12/23/> linkinden ulaşılabilmektedir.

1. Etkin rekabetin sürdürülmesi ve seçenekler hakkında tüketicilerin bilgilendirilmesi.
2. Spektrumun en uygun şekilde kullanımının sağlanması.
3. İletişim hizmetlerinden faydalanmak için fırsatların teşvik edilmesi.
4. Tüketicilerin korunması.
5. Yayıncılık içeriğinde izleyici güvenliğinin sağlanması.
6. Parlamento tarafından belirlenen kamu politikalarının uygulanmasına katkı sağlanması.

2. Müşteri Hizmetleri Memnuniyet Oranları

Ofcom tarafından yürütülen araştırmalar⁵ neticesinde sabit, genişbant, mobil ve ödemeli TV hizmet sağlayıcılarına ilişkin müşteri hizmetleri memnuniyet oranları açıklanmıştır.

Temmuz ve Eylül 2013 tarihleri arasında hizmet sağlayıcıları ile iletişime geçen 6.000'in üzerinde tüketici ile görüşülerek gerçekleştirilen araştırma ile müşteri hizmet deneyimleri ölçülmüştür.

Araştırma ile müşteri hizmetlerinin konu ile ilgilenme hızı, çözüm standartları ve müşteri temsilcisinin tavır ve bilgi düzeyi gibi konular ölçülmüştür.

Müşteri hizmetlerine ilişkin en yüksek memnuniyet oranı ödemeli TV ve mobil pazarlarda ortaya çıkmıştır. Her iki sektörde de memnuniyet oranları yıllar itibariyle artış göstermiştir. Ödemeli TV için 2012 yılında %69 olan memnuniyet oranı 2013 yılında %77'ye yükselmiş; mobil için ise 2012 yılında %67 olan memnuniyet oranı 2013 yılında %75'e yükselmiştir.

Diğer taraftan sabit ve genişbantta müşteri hizmetleri memnuniyet oranları nispeten daha düşük seviyededir (yaklaşık %66). Bununla birlikte Ofcom tarafından 2009

⁵ Ofcom tarafından Saville Rossiter Base şirketine yaptırılan araştırmada ülke genelini yansıtan bir telefon araştırmasının bir parçası olarak 3.007 görüşme gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Ekim 2013'te tamamlanan ve hizmet sağlayıcısı ile son üç ayda iletişime geçen tüketiciler ile online bir araştırma da yürütülmüştür. Toplamda; sabit, genişbant, mobil ve ödemeli TV alanlarında olmak üzere 6.112 tüketici deneyimi detaylı olarak incelenmiştir.

yılından bu yana yürütülen araştırmalarda sabit ve genişbant için müşteri hizmetleri memnuniyet oranlarında da ciddi oranda artış gerçekleşmiştir.

Ofcom yasa ile kendisine verilen görevler çerçevesinde tüketicilerin hizmet sağlayıcılarını seçerken güvenilir, güncel ve doğru bilgilere erişebilmesini teminen bu tür müşteri hizmetleri araştırmaları yürütmektedir. Araştırma kapsamında, tüketici şikâyetlerine ve genişbant hızlarına ilişkin bilgiler de yayımlanmaktadır.

Ofcom Tüketici Grubu Direktörü Claudio Pollack, iletişim hizmet sağlayıcılarının yüksek standartlarda hizmet sunumunun yanı sıra sundukları müşteri hizmetleri ile karşılaşılan sorunların hızlı ve etkin bir şekilde çözüme kavuşturulması gerektiğini ifade etmektedir. Yürütülen araştırmanın tüketicilere hizmet sağlayıcı seçiminde yardımcı olmak üzere müşteri hizmetleri standartları konusunda oldukça yararlı bilgiler sunduğunu, araştırmanın ayrıca hizmet sağlayıcıların hizmet standartlarını yükseltmelerinde de teşvik edici bir rol üstlendiğini açıklamıştır. Araştırmada elde edilen bulgular aşağıda özetlenmektedir:

Sabit Telefon Hizmetleri (Virgin Media, Sky, TalkTalk ve BT)

Tüketicilerin müşteri hizmetlerine başvurma sebepleri arasında öncelikle hizmet paketinin değiştirilmesi (%12) ve düşük hat kalitesi (%8) gelmektedir.

Çizelge 1: Sabit Hizmet Sağlayıcıları - Müşteri Hizmetleri Memnuniyet Oranları

	2009	2012	2013
Virgin Media	61%	64%	74%
Sky	67%	70%	69%
TalkTalk	57%	64%	66%
BT	55%	63%	63%
Sektör Ortalaması	58%	64%	66%

Sabit hat müşteri hizmetleri memnuniyet oranı genel olarak düşük olmasına rağmen Virgin Media'nın puanı sektör ortalamasının oldukça üzerindedir.

Sabit Genişbant Hizmetleri (Virgin Media, Sky, Orange ve BT)

Genişbant abonelerinin müşteri hizmetlerine başvurma sebepleri arasında öncelikle bağlantı hızı (%16) ve hizmet paketinin değiştirilmesi (%12) gelmektedir.

Çizelge 2: Sabit Genişbant Hizmet Sağlayıcıları- Müşteri Hizmetleri Memnuniyet Oranları

	2009	2012	2013
Sky	63%	63%	71%
Virgin Media	60%	61%	71%
BT	61%	63%	63%
Orange	60%	59%	63%
TalkTalk	60%	60%	62%
Sektör Ortalaması	60%	62%	66%

Sky ve Virgin Media %71 memnuniyet oranı ile sektör ortalamasının üzerinde yer almaktadır. Virgin Media, 2012 yılından bu yana müşteri hizmetleri memnuniyet oranını ciddi bir şekilde artırmıştır.

Mobil Hizmetler (O2, Vodafone, Three, T-Mobile ve Orange)

Mobil abonelerinin müşteri hizmetlerine başvurma sebepleri arasında öncelikle hizmet paketinin değiştirilmesi (%17) ve kapsama alanının iyi olmaması (%8) gelmektedir.

Çizelge 3: Mobil Hizmet Sağlayıcıları- Müşteri Hizmetleri Memnuniyet Oranları

	2009	2012	2013
O2	73%	76%	82%
Vodafone	69%	61%	77%
Three	63%	67%	74%
T-Mobile	67%	67%	71%
Virgin Mobile	73%	64%	71%
Orange	67%	65%	67%
Sektör Ortalaması	69%	67%	75%

2012 yılı ile kıyaslandığında sektör ortalaması özellikle Vodafone'de gerçekleşen iyileşme sonucunda ciddi oranda yükselmiştir. Bununla birlikte müşteri hizmetlerinden memnuniyet oranının en yüksek olduğu işletmeci O2 olurken, en düşük ise Orange'dir.

Ödemeli TV Hizmetleri (Sky, Virgin Media ve BT TV)

Ödemeli TV abonelerinin müşteri hizmetlerine başvurma sebepleri arasında öncelikle hizmet paketinin değiştirilmesi (%20) ve eve bir mühendis gelmesi için randevu ayarlama (%8) gelmektedir.

Çizelge 4: Ödemeli TV Hizmet Sağlayıcıları - Genel Müşteri Hizmetleri Memnuniyet Oranları

	2009	2012	2013
Sky	66%	71%	80%
Virgin Media	66%	66%	77%
BT TV ⁶	n/a	n/a	59%
Sektör Ortalaması	66%	69%	77%

2012 yılı ile kıyaslandığında sektör ortalaması ciddi oranda yükselmiştir. Bununla birlikte müşteri hizmetlerinden memnuniyet oranının en yüksek olduğu işletmeci Sky (%80) olurken, en düşük ise BT TV'dir (%59).

1. Tele2 Hollanda'nın M2M Hizmeti

Hollanda'da 4N mobil şebeke kurmakta olan İsveçli işletmeci Tele2'nin; başlangıçta Hollanda, İsveç ve Norveç'te olmak üzere, uluslararası M2M (makinelere arası) iletişim hizmeti vermeye başlayacağı açıklanmıştır. Tele2 telekom grubu CEO'su Mats Granryd tarafından yapılan basın bildirisinde; grup bünyesinde ileri IT platformu olarak kurulan Tele2 Global M2M Çözümleri bölümündeki özel uzmanlar grubu ile global seviyedeki müşterilere hizmet verileceği, bu suretle daha fazla firmanın kendi iş süreçleri ile bilgi ve iletişim hizmetlerine bağlanarak maliyet tasarrufuyla yeni gelir akışları sağlayacağı belirtilmiştir⁶.

⁶ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://telecomengine.com/article/tele2-launches-global-m2m-business> linkinden ulaşılabilmektedir.

2. T Mobile'nin 4N Hizmeti

Mobil şebeke işletmecisi T-Mobile, Hollanda genelinde dört büyük şehirde, (Amsterdam, Rotterdam, Utrecht ve Lahey) 18 Kasım 2013'den itibaren resmen 4N hizmeti vermeye başladığını, T-Mobile müşterilerinin bir 4N cihazı ve veri planı ile hiçbir ekstra ücret ödmeden daha hızlı hizmet alabileceğini duyurmuştur. Başlangıçta 100 bin müşteriyi kapsamaması beklenen yeni şebekenin 2014 yılı sonuna kadar ülke çapında %80 müşterisini LTE ile kapsamasının hedeflendiği belirtilmektedir⁷.

3. T-Mobile Hollanda Genişbant Biriminin Devri

Genişbant TV Haber kanalı tarafından; T-Mobile Hollanda'nın çevrimiçi genişbant birimini (Euronet/Online) Canal Digital Uydu grubuna devir edeceği bildirilmiştir. Haberde; halen 270 bin civarında müşterisine sabit telefon, genişbant erişim ve IPTV paketleri şeklinde üçlü oyun hizmeti vermekte olan Euronet'in Canal Digital Uydu grubuna devir işleminin, T-Mobile işçi konseyi ve Hollanda Tüketiciler ve Piyasalar Düzenleyici Kurumu ACM onayından sonra, 2014 yılı başlarında tamamlanacağı ve devirle ilgili mali detay verilmediği belirtilmektedir⁸.

KORE

1. Mobil Operatörlere İlave Bant Genişliği Verilmesi

Yonhap Haber Ajansı'na göre, LTE abonelerindeki hızlı artış nedeniyle Güney Kore Bilim, Bilişim ve Gelecek Planlama Bakanlığı tarafından 2023 yılına kadar, mobil şebeke operatörlerine mevcut bant genişliğinin hemen hemen dört katı bir bant genişliğinin tahsis edilmesinin planlandığı belirtilmektedir. Bakanlık tarafından hazırlanan plan çerçevesinde, halen mobil operatörler tarafından kullanılan 390 MHz

⁷ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://www.telegeography.com/index.html> linkinden ulaşılabilir.

⁸ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://www.telegeography.com/index.html> linkinden ulaşılabilir.

bant genişliğine ilave olarak 1.190 MHz bant genişliğinin daha tahsis edilmesinin beklendiği ifade edilmektedir. Diğer taraftan 2,5 GHz bandında 40 MHz ve 2,6 GHz bandında 20 MHz ilave bant genişliği tahsisinin ise 2015 yılına kadar yapılmasının planlandığı belirtilmektedir⁹.

1. Genel Eğilimler

İrlanda düzenleyici kurumu ComReg başkanı tarafından 2013 yılına ilişkin yapılan genel değerlendirmelerde, İrlanda iletişim sektörünün 2013 yılını büyüme ile kapattığı, ekonomide durgunluğun yaşandığı bir yıl olmasına karşın sektörde kayda değer yatırımların yapıldığı, etkin düzenlemeler çerçevesinde rekabet seviyesinde belirgin iyileşmelerin gözlemlendiği, 4N ile yüksek hızlı internet ve daha kaliteli mobil hizmetlerin sunulmaya başlandığı, toptan ve perakende fiyatlarda azalma eğilimi devam ederken hizmet kalitesinin artırıldığı, sabit genişbant ve TV hizmetleri gibi bütünleşik paketlerin tüketiciler tarafından daha fazla tercih edilmeye başlandığı ifade edilmiştir.

ComReg başkanı söz konusu gelişmelerin temelinde; yüksek hızlı mobil hizmetler için ihtiyaç duyulan frekans spektrumunun kullanılabilir hale getirilmesi, sabit şebekelerde yeni nesil erişime imkân veren düzenlemelerin yapılması ve bütünleşik hizmetlere yönelik uygulamaların yürürlüğe konulması hususlarının yer aldığını açıklamıştır.

Genişbant

2013 yılı Eylül ayı itibariyle, İrlanda'da 1,67 milyon genişbant abonesi bulunmakta olup, 2012 yılına göre %1'lik bir artış sağlanmıştır. Söz konusu değer EuroStat

⁹ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://www.telegeography.com/products/commsupdate/articles/2014/01/02/msip-details-plans-to-increase-spectrum-available-for-mobile-network-operators/> linkinden ulaşılabilir.

hesaplama usullerine göre, hane sayısı penetrasyonu için %67'ye karşılık gelmektedir. Sabit genişbant abonelerin %42,1'i 10 Mbps ve üzeri hızlarla bağlanabilmektedir.

Mobil

2013 yılında mobil pazardaki en önemli gelişmelerden birisi 4N yetkilendirmelerinin tahsis edilmesi olmuştur. 4 işletmeciden 2'si mevcut durumda 4N hizmetlerini sunmaya başlamıştır. 2012 yılında yapılan ihale ile 4N için toplamda 855 milyon avro lisans ücreti elde edilmiştir. Yetkilendirmelerde, yeni nesil mobil hizmetlerin tesisi hususu da gözetilmiştir.

Mobil pazarda rekabet seviyesi yükselmekte olup, 2012 yılında 29 avro olan kullanıcı başına aylık ortalama gelir, 2013 yılında 26 avro'ya gerilemiştir. Söz konusu düşüşün ana nedenleri arasında; mobil dolaşım ve sonlandırma ücretlerindeki azalma, bütünleşik ürünlere olan talep artışı ve mobil hizmetlerdeki rekabetçi unsurlar gösterilmektedir. SMS pazarında kullanım oranlarında son bir yılda yaklaşık %25 seviyesinde bir azalma olurken, SMS kullanımında bilgilendirme hizmetlerinin payı artmaktadır.

Tüketici Hakları

Tüketicilerin korunmasına yönelik bir dizi yeni kurallar getirilmiştir. 1 Mart 2013 tarihi itibarıyla hizmet sağlayıcılar, sözleşmelerin şartlarına ve süresine ilişkin değişiklikleri en az 1 ay öncesinden abonelerine bildirmekle yükümlü kılınmıştır. Buna göre servis sağlayıcılar, yeni sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarihi, sözleşmedeki değişiklikleri, sözleşmeden cezasız şekilde çıkılabilmesine ilişkin hakları abonelerine bildirmektedirler.

Kamuoyu istişaresinin ardından, Temmuz 2013 tarihinde, ComReg tarafından faturaların tüketicilere sunumu hususunda bir karar alınmıştır. Söz konusu düzenlemeden önce, faturalandırma ortamı ve faturalarda yer alan başlıklara yönelik farklı uygulamalar bulunmaktaydı.

ComReg, engelli tüketicilere yönelik olarak, Engelliler Kurumu, sanayi temsilcileri ve ilgili toplum kuruluşlarının katılımıyla oluşturulan forumdaki görevini devam

ettirmektedir. Engellilere eşit erişim ve eşit tercih konularında alınacak tedbirlere ilişkin görüş ve değerlendirmelerini foruma sunmaktadır.

2. Kablosuz Telgraf Hizmet Kalitesi Yükümlülükleri

Düzenleyici kurum ComReg tarafından yayımlanan kablosuz telgrafa ilişkin düzenlemelerde, hizmet kalitesi yükümlülükleri incelendiğinde, şebekenin kullanılamaz olduğu durumlarda, ağırlıklandırma faktörlerinin aşağıdaki tablodaki gibi belirlendiği görülmektedir:

Çizelge 5: Ağırlıklandırma Faktörleri

Saat	Günler	Hafta İçi	Cumartesi	Pazar
07.00 – 24.00		1	2	4
00.00 – 07.00		4	8	16

Yetkilendirilmiş işletmeci, 6 aylık dönemler boyunca, şebekenin kullanılmadığı süreyi (vaka sürelerinin Çizelge 5'te belirtilen ilgili ağırlıklandırma faktörlerine bölünmesi sonucu), 35 dakikanın altında tutmakla yükümlüdür.

3. Ankesörlü Telefonlar

ComReg tarafından 19 Aralık 2013 tarihinde kamuoyu görüşü alınmasını teminen ankesörlü telefonlara ilişkin doküman yayımlanmıştır. Söz konusu dokümanda, teklif edilen evrensel hizmet yükümlülüklerine ilişkin görüşlerin alınması hedeflenmektedir. ComReg, ankesörlü telefonlardaki kullanım miktarının azalarak devam etmesine karşın, ankesörlü telefonların tüketicilere temel bir hizmet sağlamasından ötürü, bu hizmetin sunumuna ihtiyaç duyulduğu görüşündedir.

Dokümanda, İrlanda'da ankesörlü telefon sayısının azalan bir eğilim içerisinde olduğu, 2006 yılında 4.000 olan ankesörlü telefon sayısının, 2013 yılının 2. çeyreği itibari ile 1.329 seviyesine kadar gerilediği belirtilmektedir. Bununla birlikte, geçmiş yıllarda ankesörlü telefon kullanımının, mobil telefon tarifelerinin ankesörlü telefonlara göre daha pahalı olması sebebiyle, daha yüksek olduğu, mevcut durumda ise söz konusu hususun geçerliliğini kaybettiği ifade edilmektedir. İşletmecilerden Eircom ise,

27 şehirdeki 1.329 ankesörlü telefonun 1.213 adedinin ekonomik olmadığını belirtmektedir. Ekonomik olduğu düşünülen ankesörlü telefonlar incelendiğinde, söz konusu 116 adet ankesörlü telefonun yaklaşık 80 tanesinin Dublin'de olduğu görülmektedir.

ComReg, İrlanda'da mobil penetrasyonun, M2M ve mobil genişbant verileri dahil edildiğinde %122,2 seviyesinde olduğunu, ilgili veriler dahil edilmediğinde ise %103,6 olduğunu belirterek, söz konusu rakamlardan herkesin bir mobil telefona sahip olduğu yorumunun yapılabileceğini, ancak kontörün yetersiz olması, bataryanın kullanılamaz olması, telefonun unutulmuş ya da kaybolmuş olması sebepleriyle, ankesörlü telefonların kullanımının zaruriyet arz edebileceğini ifade etmektedir.

ABD

1. Haritalama Süreci: Bağlı Amerika Fonunun Genişbant Ayağı

Amerikan düzenleyici kurumu FCC'nin Kablolulu Sektör Rekabet Bürosu, Bağlı Amerika fonunun 255 milyon ABD dolarlık kısmını kırsal kesimlere genişbant erişimi götürmek amacıyla kullanmak için izin almıştır. Yakın zamanda alınan bu izin, kırsal kesimde yaşayan 400.000 hane ve 41 eyalette genişbanta erişim sıkıntısı yaşayan işletmeler için çok olumlu bir gelişmedir. FCC'nin internet sitesi genişbant erişiminin ne zaman nereye sağlanacağını gösteren interaktif bir harita yayımlamakta olup bu haritanın güncel tutulması büyük önem arz etmektedir. Bunun temel sebebi Bağlı Amerika fonunun verimli kullanılmasını temin etmek ve destek verilmeden genişbant hizmetinin sağlanabildiği bölgeleri desteğe ihtiyacı olanlardan ayırarak kaynakların gereksiz yere harcanmasının önüne geçmektir.

Harita bölgeler için temel olarak iki ayrı sınıflandırma yapmaktadır. Bunlardan birincisi genişbant erişimi sağlanması için herhangi bir zorluk içermeyen ya da içerdiği zorluklar çözülmüş bölgeleri gösterirken, ikincisi halen zorluk içeren bölgeleri işaret etmektedir. Haritanın oluşturulmasında kullanılan veri yerel kaynaklardan alınmakta

olup bir sorunun varlığının tespiti için o bölgedeki tüm tarafların aynı sorundan muzdarip olması ve bu durumun bir sorun olduğu konusunda aynı fikirde olması gerekmektedir. Böyle bir yaklaşımın uygulanması sorunlu bölgelerin hızlı ve şeffaf bir şekilde ayırt edilmesine olanak sağlamakta olup, FCC söz konusu haritayı mümkün olduğunca güncel tutmaya gayret gösterecektir.

Bağlı Amerika fonu FCC'nin kırsal kesimlerde yaşayan vatandaşlara genişbant erişim sağlanması ve tüm Amerikan vatandaşlarının elektronik haberleşme hizmetleri için temel tüm araçlara sahip olmasını hedefleyen bir FCC girişimidir.¹⁰

2. m-Sağlık Hizmetlerinde Yenilikçilik

FCC, gerçekleştirilen Mobil Sağlık (m-Sağlık) Yenilikçiliği Fuarında aktif olarak yer almış olup; engelli kullanıcıları da kapsayacak şekilde yeni ve yenilikçi m-Sağlık ürünlerini desteklemek, geliştirmek ve bu ürünlerin tüketiciler tarafından daha fazla kullanılmasının önünü açmak amacıyla bir araya gelen tüm taraflar için bir platform görevi üstlenmiştir. Devlet, elektronik haberleşme sektörü aktörleri, sağlık sunucuları ve sağlık bilişimi ile ilgili sivil toplum örgütlerini bir araya getirmeye yönelik olarak atılan bu önemli adım Kurul üyesi Mignon Clyburn'ün yenilikçiliği m-Sağlık hizmetlerinin en önemli şartı olarak ifade eden fuar açılış konuşmasıyla desteklenmiştir.

Mignon Clyburn konuşmasında mevcut kablolu ve kablosuz teknolojilere kusursuz entegre olmuş yüksek seviyede teknolojik buluşların ve uygulamaların varlığından memnuniyetini belirtmiş olup, teknoloji firmalarının yaşlılar, yeterli hizmet alamayan bölgeler ve engelli vatandaşlar için sunduğu hizmetlerin mevcut sağlık hizmetlerine sonradan eklenmesi yerine önceden düşünülmüş ve sağlık hizmetleriyle eş zamanlı başlatılmış olmasının mutluluk verici bir gelişme olduğunu ifade etmiştir. Kurul üyesinin vurguladığı eş zamanlılık yaklaşımının en önemli etkisi tüm tüketicilerin m-Sağlık hizmetlerinden tam anlamıyla ve eksiksiz olarak yararlanmasına olanak sağlamasıdır.

¹⁰ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://www.fcc.gov/blog/mapping-progress-connect-america-fund-s-broadband-expansion> linkinden ulaşılabilir.

FCC m-Sağlık hizmetleri konusunda tartışmaların büyüyerek zenginleşmesini beklemektedir. Bu zenginleşmeyi desteklemek amacıyla 11 Aralık 2013 tarihinde FCC genel merkezinde tüm tarafların katılımıyla m-Sağlık Zirvesi adında bir organizasyon yapılmış olup söz konusu zirvede FCC'nin m-Sağlık konusunda diğer federal otoritelerle uyumlu çalışmasının yolları aranmış, buna ek olarak da güvenlik ve düzenleme mükerrerliği konuları masaya yatırılmıştır.

FCC'nin m-Sağlık konusundaki nihai amacı m-Sağlık hizmetlerinin rutin bir tıbbi uygulamaya dönüşmesi ve bu dönüşümün en iyi, en verimli ve en hızlı şekilde gerçekleştirilmesidir. m-Sağlık konusunda gerçekleştirilecek diğer organizasyonların da bu sürece faydalı olacağı düşünülmekte olup, m-Sağlık Yenilikçiliği Fuarına katılan kurum ve kuruluşlar aşağıda sıralanmaktadır.

- Agency for Healthcare Research and Quality (AHRQ)
- Alere
- American Telemedicine Association
- Captureproof
- GenieMD
- GOGO Health
- HiMSS
- ImageWare Systems, Inc.
- Intel Corp.
- iSelectMD
- Medigram
- Mitre Corp.
- National Institutes of Health (NIH)
- Office of National Coordinator for Health IT (ONC)/U.S. Department of Health and Human Services (HHS)
- Ostendio, Inc.
- Partners Health Care
- Qualcomm Life
- Stratus Video Interpreting
- text4baby

- T-Mobile
- Vortex Divert-X Systems
- Verizon
- West Health
- Zephyr Technology Corp.¹¹

3. Uçaklarda Mobil Telefon Hizmetlerinin Arttırılmasında FCC'nin Rolü

FCC'nin uçaklarda mobil telefon hizmetleri ile ilgili taslağı, Komisyonun uzmanlık temelli bir yapıya sahip olmasıyla uyumludur. FCC'nin uçaklarda mobil telefon hizmetlerine ilişkin olarak üstlendiğı rol ve önerdiği taslağın detayları aşağıdaki şekilde açıklanabilir.

FCC bağımsız bir otoritedir ve temel görevi iletişim endüstrisi ve iletişim teknolojilerine yönelik olarak teknik, hukuki, ekonomik ve politik hususları düzenlemektir. Kurum 1934 yılında telefon şebekelerini düzenlemeye yönelik olarak kurulmuş olup yetki alanı yıllar içerisinde genişleyerek diğer kablolu ve kablosuz teknolojileri de kapsayacak şekilde büyümüştür. FCC görevlerini yerine getirirken kamu faydasını, zorunlulukları ve kolaylaştırıcı etkileri göz önünde bulundurmaktadır. İletişim konusuyla ilgili mevcut kuralları yeni teknolojiler ışığında tekrar gözden geçirmek ve gereksiz olanları elemek konu ile ilgili uzmanlık Kurumu olarak FCC'nin görevidir.

Mevcut taslakta uçak içi mobil cihazların kullanımı ancak uçağın mobil cihazların yaratacağı olumsuz etkileri önleyen özel bir cihaza sahip olması halinde mümkündür. Bu tür bir cihazın olmadığı uçaklarda söz konusu yasak devam edecek olup, cihaz takılmış olsa dahi hizmetin ne şekilde verileceğine ve ses hizmeti verilip verilmeyeceğine ilişkin karar havayolu şirketlerine ait olacaktır. Buna ek olarak kullanım sürekli olmayacak ve güvenliğe ilişkin ihtiyaçların arttığı kalkış ve iniş gibi özel zamanlarda sistem kapatılabilecektir.

¹¹ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://www.fcc.gov/blog/fcc-continues-push-mhealth-innovation> linkinden ulaşılabilir.

Söz konusu taslak teknik hususlara yönelik bir taslak olup havacılık endüstrisinde halen uygulanmakta olan bir kuralın daha güncel hale getirilmesini içermektedir. Bu eski kural 22 yıl önce konulmuş olup mobil sistemlerin ilk nesli ve araç telefonu gibi enterferans olasılığı yüksek cihazlar içeren bu nesil cihazların etkileri göz önünde bulundurularak uygulamaya geçirilmiştir.

O günden bugüne çok şey değişmiş olup, internet tabanlı cihazlar, hizmetler ve uygulamalar aracılığıyla şekillenen yeni bir şebeke mimarisi ortaya çıkmıştır. Bugün orijinal analog ses hizmeti, sayısal teknoloji ile yer değiştirmiş olup söz konusu kuralın yürürlüğe konulduğu zamanlarda internet yeni yeni gelişen bir hizmetken e-posta kavramı bebeklik dönemini yaşamakta, mesajlaşma ve sosyal medya uygulamaları ise henüz kullanılmamaktadır.

Bugünkü teknoloji mobil hizmetlerin uçuş anında karasal şebekelere ve uçağa zarar vermeden kullanılmasına olanak sağlamaktadır. Bu teknoloji diğer ülkelerde yıllardır uygulanmakta olup Amerika'da uygulanmasında da bir sakınca görülmemektedir. Söz konusu düzenleme konu hakkında oluşabilecek soru işaretlerini en az seviyeye indirmek için ek olarak detaylı bir teknik analiz de içerecektir.

Daha açık olmak gerekirse FCC söz konusu düzenleme ile mobil cihazların uçak içerisinde kullanılmasını zorunlu hale getirmemektedir. Çoğu kimse taslak düzenlemenin hayata geçmesinin daha az eğlenceli bir yolculuğa yol açacağını düşünmekte olup bunun temel sebebi kabin içerisinde yüksek sesle konuşan yolcuların diğer yolcuları rahatsız etme ihtimalidir. Bu durum FCC'nin görev alanına girmemekte olup, uçak içi yapılacak uygulamalar FAA (Federal Havacılık Otoritesi), havayolu şirketleri ve yolcuların vereceği ortak karara göre şekillenecektir

Bugün tüketiciler internete lokasyondan bağımsız olarak sürekli bir bağlılık durumu yaşamaktadırlar. Söz konusu düzenleme de teknik anlamda bu duruma havayolu endüstrisinde de izin vererek tüketicilerin e-posta, mesajlaşma ve internet hizmetlerinden uçarken de yararlanmasına olanak sağlamaktadır. Hâlihazırda çoğu tüketici uçak içi Wi-Fi hizmetlerinden yararlanmakta ve söz konusu hizmetlere zaten

uçarken erişebilmektedir. Taslak; tüketicilerin seçim şansını arttırarak rekabeti tetikleyecek ve hizmetlerin gelişmesine yardımcı olacaktır.¹²

¹² Konuya ilişkin ayrıntılı bilgilere <http://www.fcc.gov/blog/our-role-expanding-inflight-mobile-wireless-services> linkinden ulaşılabilir.

2. ULUSLARARASI KURULUŞLAR/BİRLİKLER

BEREC

Avrupa Elektronik Haberleşme Düzenleyicileri Grubu (BEREC) 2010 yılının Ocak ayında aktivitelerine başlamış ve 2011 yılı içerisinde Avrupa Düzenleyiciler Grubu'nun yerini alarak tamamen fonksiyonel hale gelmiştir. BEREC'in başlıca görevleri;

- Düzenleyici Kurumlar arasında ortak yaklaşımları belirlemek, en iyi uygulamaları öne çıkarmak ve AB düzenleyici çerçevesinin uygulanmasına yönelik rehberler oluşturmak,
- Talep eden düzenleyici kurumlara yardımcı olmak,
- Spesifik düzenleyici konulara ilişkin Komisyon'un taslak kararları, tavsiyeleri ve rehberlerine görüş oluşturmak

olarak sıralanabilir.

1. 2013'te İkinci Aşama Soruşturmalar için Yayımlanan Görüşler

BEREC, Çerçeve Direktifin 7'inci maddesi kapsamında ikinci aşama soruşturmalar için 2013 yılında 13 adet görüş yayımlamıştır. Bu rakam 2012 yılındaki rakamdan 3 adet yüksektir. Yayımlanan görüşler Avrupa Komisyonu'nun ilgili pazarlar üzerine tavsiyesinde yer alan 2 numaralı pazar (sabit bir noktadan sağlanan kamu telefonu) hariç hepsini kapsamaktadır. Görüşlerin çoğu pazar 3 (sabit bir noktadan sunulan kamu telefon şebekeleri üzerinden bireysel çağrı sonlandırma) için yayımlanmıştır. Görüş hazırlanan araştırmaların üçünde birden çok pazar (pazar 4 ve 5) olduğu hususunda ciddi şüpheler bulunduğu ifade edilmiştir.

Sabit (pazar 3) ve mobil (pazar 7) sonlandırma pazarlarına ilişkin, biri hariç, tüm vakalarda Komisyon, sonlandırma ücretlerinin belirlenmesinde seçilen metodoloji konusundaki şüphelerini ifade etmiştir. Ele alınan vakaların çoğunda BEREC Komisyonun ifade ettiği şüpheleri desteklemiştir. Sadece 4 vakada, BEREC Komisyonun şüphelerinin haksız olduğu görüşüne varmıştır.

Bu dört vaka kısaca Őu Şekilde zetlenebilir:

- Komisyon ek Cumhuriyeti düzenleyici kurumu CTU'nun, aŐađıdan yukarı-uzun dönem artan maliyet (BU-LRIC) modelinin yeni nesil Şebeke maliyetlerine göre yapılmadığını ifade etmiştir. BEREC CTU'nun maliyet modelinin tamamen yeni nesil Şebeke maliyetlerine göre hesaplandığı görüşündedir.
- Komisyon, Avusturya düzenleyici kurumu TKK'nın Pazar 4 ve Pazar 5 analizi için farklı yöntemler kullanmasını tutarsız bulmuştur. BEREC kullanılan yöntemlerin farklı olmasının sonuçlara yansımalarının önemsiz olduğu görüşündedir.
- Komisyon, İtalyan düzenleyici kurumu AGCOM'un maliyet modelinin metodoloji seçimini desteklemek için yeterli kanıt sunmadığını ifade etmektedir. BEREC AGCOM'un seçimini yeterince gerekçelendirdiği ve işletmecilere süre tanıdığı görüşündedir.
- Komisyon, Almanya düzenleyici kurumu BNetzA'nın Pazar 1'den mevcut düzenleyici ykmllkleri kaldırma isteğini, henüz bu pazarın rekabetçi seviyede olmadığı gerekçesiyle AB mevzuatına aykırı bulmuştur, BEREC bu görüşü katılmamaktadır.

OECD

Ekonomik Kalkınma ve İŞbirliği rgt (OECD), İkinci Dünya SavaŐı'ndan sonra kalkınma ve yardımlaŐma amacıyla kurulmuş bir ekonomik işbirliği örgütüdür. Halihazırda lkemizin de yesi olduğu OECD'nin 34 üyesinin büyük çoğunluğu gelişmiş ve serbest piyasa kapitalizmini benimsemiŐtir. Esas olarak OECD ye ülkelerden topladığı verileri analiz ederek üyelerinin ekonomik durumunu izlemekte ve ekonomik alanda politika önerilerinde bulunmaktadır. Bu çerçevede, düzenleyici reform, bilim ve teknoloji, internet, rekabet gibi konular OECD'nin ilgilendiği alanlar arasında yer almaktadır.

1. Uygulama Ekonomisi

OECD Sayısal Ekonomi Makaleleri altında Aralık ayında *Uygulama Ekonomisi* başlıklı bir makale yayımlanmıştır¹³. Makaleye göre mobil akıllı telefon uygulamaları ekonominin oldukça yenilikçi ve giderek büyüyen bir sektörü haline gelmektedir. Mobil uygulamalar iletişimde, bilgiye erişimde ve çeşitli hizmetlere erişimde önemli bir etkinlik kazancı sağlamaktadırlar. Mobil uygulamalar geleneksel masaüstü bilgisayarlar aracılığıyla internete erişimin çok ötesine geçerek insanların bilgiye istedikleri zaman ve yerde ulaşabilmesini sağlamaktadır. Bu nedenle, politika belirleyiciler bu yenilikçilik potansiyelini maksimize etme konusunda istek göstermektedir.

Mobil uygulama sayısındaki artış olağanüstüdür. Makaleye göre Apple'nin mobil işletim sistemi IOS uyumlu indirilebilir uygulama sayısı yaklaşık 827.000'i bulmuştur. Benzer şekilde Google'nin işletim sistemi Android uyumlu mobil uygulama sayısı yaklaşık 670.000 civarındadır. Diğer mobil platformlar bu yarışta şimdilik yavaş kalmışlardır. Ancak Firefox OS ve Ubuntu gibi yeni platformlar da piyasada yerlerini almışlardır. Bu platformların her ikisi de açık kaynak kodlu yazılımları temel almaktadırlar. Özellikle Firefox OS, tamamen açık kaynak kodlu web standartlarını (HTML5 gibi) temel aldığından yazılımcıların yazdıkları kodlar diğer platformlarda da kullanılabilir. OECD ülkelerindeki ortalama bir Android uyumlu akıllı telefon kullanıcısı telefonunda ortalama 26 adet uygulama indirmiş durumdadır. Bir Japon kullanıcı ortalama 40 adet uygulama indirmiş durumdayken, İsviçre, Fransa ve İsveç gibi ülkelerde bu rakam 30 civarındadır.

Mobil platform piyasasında rekabet çok sert olup, Blackberry gibi platformlar yükselip yok olabilmektedir. Bu sert rekabet ve yüksek yenilik ortamında hükümetler haklı olarak piyasaya devlet müdahalesinden kaçınmaktadırlar. Bununla birlikte, piyasa olgunlaştıkça uygulamalar tarafından verilerin nasıl toplandığı ve nasıl kullanıldığı konusunda şeffaflık çağrıları artmaktadır. Önde gelen mobil platform sağlayıcılar bu konuda iyileştirme sağlamak amacıyla uygulamaların kişisel verilere nasıl erişeceği

¹³ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye http://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/the-app-economy_5k3ttftlv95k-en linkinden ulaşılabilir.

konusunda ilerleme sağlamışlardır. Ancak kullanıcıları bilgilendirme ve kişisel bilgilere erişimi kısıtlama konusunda yapılması gerekenler olduğu makalede vurgulanmaktadır.

Mobil platform piyasasında rekabet sert olmakla birlikte piyasadaki yoğunlaşmanın yüksek olduğuna dikkat çekilmektedir. Ancak makaleye göre piyasa yoğunluğunun yüksek olması olgusu değerlendirilirken dikkatli olunmalıdır. Çünkü piyasa halen gelişim aşamasındadır ve firmaların pazar payları kısa zaman zarfında yükselip azalabilmektedir. Bununla birlikte, makalede altı çizilen önemli bir husus ciddi sayıda kullanıcının az sayıdaki platformda kilitli kalmasıdır. Kullanıcılar belli mobil platformlara, cihazlara, uygulamalara, yazılımlara ve içeriğe harcama yapmaktadır. Ancak, satın alınan uygulamalar diğer platformlarda çalışmamaktadır. Bu durum platformlar arası geçişin maliyetini artırmakta ve ciddi kullanıcı sayısına sahip platformlar geriden gelenlere göre ciddi rekabet avantajı sağlamaktadır. Bir diğer endişe kaynağı husus ise, uygulamaların ana dağıtım kanalı olan uygulama mağazalarının işleyiş sürecinin yeterince şeffaf olmamasıdır.

Tüketiciler açısından ana politika konusunu mobil uygulamalar bazında kişisel bilgilere erişim oluşturmaktadır. Önde gelen platform sağlayıcılar olarak Apple ve Google bu konuda ilerleme sağlamıştır. Apple uygulama bazında belli kişisel bilgilere erişim sağlama konusunda kullanıcılara kontrol imkânı sağlamaktadır. Google da uygulamaların ne tür kişisel bilgiler talep ettiğini kullanıcıların görmesine imkân sağlamaktadır.

Tüketiciler açısından diğer bir önemli konu da uygulama mağazalarında uygulamaların sıralanmasıdır. Ancak bu sıralamalar karmaşık ve şeffaf olmayan bir süreç sonunda yapılmaktadır. Makalede hem kullanıcıların hem de yazılım geliştiricilerin yararına olacak şekilde sürecin şeffaflaştırılması ve son kullanıcıların da sürece dâhil edilmesinin daha iyi olacağı belirtilmektedir. Ayrıca, bazı uygulamalar kendi içinde satın alma seçeneğini kullanıcılara sunmaktadır. Özellikle oyun uygulamalarında güncelleştirme için kullanıcılardan para talep edilebilmektedir. Kullanıcı farkındalığının olmaması durumunda istenmeyen satın almalar gerçekleşebilmektedir. Bazı durumlarda çocuklar ebeveynlerinden habersiz bir şekilde satın alımlarda bulunabilmektedirler. Sektörün bu konuda devlet

müdahalesine gerek kalmadan kendi kendini düzenlemesinin daha uygun olacağı ifade edilmektedir.

Sonuç olarak, mobil akıllı telefon uygulama piyasasının büyümeye devam edeceği ve uygulamalara olan talebin yüksek hızlı mobil internet aboneliği açısından da teşvik edici olacağı söylenebilir.

ITU

Birleşmiş Milletler'in bilgi ve iletişim teknolojileri alanındaki uzmanlık kuruluşu olan ITU'nun genel merkezi İsviçre/Cenevre'de bulunmakta olup, dünya genelinde 12 bölge ve alan ofisi bulunmaktadır. 1865 yılında Uluslararası Telgraf Birliği olarak kurulan söz konusu kuruluşun kurucu üyeleri arasında ülkemiz de yer almaktadır. 193 üye ülkesi bulunan ITU'nun en önemli karar organı ITU Konseyidir ve ülkemiz, 2002 yılından bu yana üst üste 3 dönemdir Konsey üyeliği görevini yürütmektedir.

1. Engellilere Yönelik Rapor

ITU, engellilere yönelik politikaların BİT alanında daha fazla gündeme alınabilmesi çalışmalarına destek olunabilmesi amacıyla "Engellileri De İçeren Kalkınma İçin BİT Fırsatı" (The ICT Opportunity for a Disability-Inclusive Development Framework) konulu bir rapor hazırlamıştır. Raporda, engellilere yönelik en iyi BİT uygulamalarına yer verilmekte, BİT erişilebilirlik ajandasında engellilere yönelik öncelikle atılması gereken adımlara ilişkin yol haritası teklif edilmekte ve engellilere yönelik kullanılabilecek BİT göstergeleri açıklanmaktadır.

2. Stratejik Plan

ITU, 2016-2019 yıllarına ilişkin Stratejik Planı kamuoyu görüşlerinin alınmasını teminen, 31 Ocak 2014 tarihine kadar www.itu.int/PublicConsultations adresinde askıda kalacaktır.

3. Nesnelerin İnterneti (Internet of Things) Çalıştayı

ITU tarafından 18 Şubat 2013 tarihinde Cenevre’de herkesin katılımına açık ve ücretsiz olarak, “Nesnelerin İnternet’i (Internet of Things, IoT) – Eğilimler ve Standardizasyondaki Amaçlar” konulu çalıştayı düzenleneceği duyurulmuştur.

BİT sektöründeki uzmanları ve standart belirleyicileri bir araya getirecek söz konusu etkinlikte, IoT gelişiminin küresel ölçekte artırılabilmesi için standardizasyon konusunu da içeren eğilimlerin tartışılması amaçlanmaktadır. Etkinlikte, IoT’nin mevcut durumu ve M2M standartlarındaki gelişmeler de incelenecektir.

4. Yeni Genişbant Standardı

ITU, mevcut telefon hatları üzerinden, 1 Gbit/s erişim hızına imkân sağlayan G.fast standardına ilişkin birinci aşama onayını vermiştir. Dağıtım noktasından 250 m mesafedeki noktalara, söz konusu hızın sağlanması ile FTTH (Fiber to the Home, Eve Kadar Fiber) ve ADSL2 stratejilerine maliyet etkin bir şekilde destek olunacağı belirtilmektedir.

5. Yeni Yeşil BİT Standartları

ITU uzmanlar grubunun çalışması sonucunda, yeni yeşil BİT standartları açıklanmıştır. Buna göre, çevreye duyarlı ve dizüstü bilgisayarlar ile diğer taşınabilir cihazlar için kullanılabilecek evrensel şarj cihazı için ITU-T L.1002 standardı; akıllı telefonlar ve diğer mobil BİT cihazlarına yönelik bataryalar için ITU-T L.1010 standardı belirlenmiştir. Bununla birlikte, geri dönüşümde etkinliğin artırılabilmesi amacıyla, üretici firmaların cihazlarındaki metal bileşenlerin miktarının belirtilmesine yönelik ITU-T 1101 sayılı Tavsiye Kararı uygun görülmüştür.

6. Birlikte Çalışabilirlik Standartları

Elektronik sağlık cihazlarının birlikte çalışabilirliğine yönelik ITU-T H.810 standardı ITU tarafından onaylanmıştır. E-sağlık standartları için önemli bir kilometre taşı olarak değerlendirilen söz konusu standartta, kişisel sağlık sistemlerinde birlikte çalışabilirlik

tasarımı için kılavuz belirlenmiştir. Şeker, hipertansiyon, kalp hastalıkları gibi kronik vakaların takip edilmesinde önemli rol oynayan şeker ve tansiyon ölçüm cihazları ile hareket odaklı cihazların birlikte çalışabilirliğinin sağlanmasının ve elde edilen verilerin hızlı bir şekilde veritabanına aktarılabilir olmasının, etkin çözümler sunacağı belirtilmektedir.

ICANN

İnternet Tahsisli Adlar ve Sayılar Kurumu ICANN; IP adreslerinden ve alan adı sistemi (Domain Name System - DNS) kök sunucularının işletilmesinden sorumlu; internetin istikrarlı, güvenli ve birlikte çalışabilir bir biçimde sürdürülmesi için çalışan, kar amacı gütmeyen bir kuruluştur. ICANN'nin üyeleri tüm dünyaya dağılmış teknik, ticari, kamu, akademik kökenli taraflar ve kullanıcılar olmak üzere çeşitli ilgi alanlarına sahip gerçek ve tüzel kişilerden oluşmaktadır. 1998 yılında ABD Hükümeti ile imzaladığı sözleşme kapsamında ICANN'nin başlıca görevleri arasında;

- İnternete dünya çapında bağlanılabilirliğin korunması için gerekli olan teknik parametrelerin belirlenmesi ve koordinasyonu,
- IP adres uzayının düzenlenmesi ve idaresi,
- DNS'nin işletiminin sürdürülmesi ve DNS'ye hangi durumlarda birinci derece alan adlarının ekleneceği konusunda politikalar geliştirilmesi

bulunmaktadır.

ICANN, DNS'nin işletilmesinde kritik rol oynayan teknik hizmetlerin yerine getirilmesi ve IP adres tahsislerinin denetlenmesi görevlerini İnternet Tahsisli Sayılar Kurumu (Internet Assigned Numbers Authority - IANA) vasıtasıyla yerine getirmektedir.

1. Dynamic Dolphin Şirketinden BigRock Solutions Şirketine Toplu Alan Adı Aktarımı

ICANN, Dynamic Dolphin Şirketinin Kayıt Kuruluşu Akreditasyonu anlaşmasına uygun faaliyette bulunmaması nedeniyle bu şirkette kayıtlı bulunan alan adlarının

BigRock Solutions Şirketine toplu olarak aktarılmasına karar vermiştir. Bu şirketten hizmet almak istemeyen alan adı sahiplerinin Kayıt Kuruluşları Arası Transfer Politikası kurallarına uygun olarak başka kayıt kuruluşuna geçme hakkı bulunmaktadır.¹⁴

2. Otomatik Kayıt Kuruluşu Onaylama Sistemi Beta Sürümü

Yeni Kayıt Kurumu/Kayıt Kuruluşu akreditasyon aracının faaliyete geçmesi için yapılan çalışmalar sonucunda, otomatik Kayıt Kuruluşu Onaylama Sisteminin (Automated Registrar Onboarding System – AROS) beta sürümü kullanıma sunulacaktır. 6 Ocak 2014 tarihinde hizmete sunulacak olan bu sürüm akreditasyon fonksiyonlarının kullanıcılar tarafından test edilip incelenmesine imkan verecek, 17 Ocak 2014 tarihine kadar ICANN'e geri bildirim yapılmasına ve sistemin iyileştirilmesi için tavsiyelerde bulunulmasına izin verilecektir.¹⁵

3. ICANN Bursiyerlik Programı

31 ülkeden, 42 bursiyer ICANN'nin Singapur'daki 49. Genel Toplantısında 23-27 Mart 2014 tarihleri arasında bir araya gelecektir. Bursiyerlerden 15'i daha önceki 20 programdan mezun olmuş kişiler, 23'ü ilk defa katılımcı, 4'ü daha önce toplantılara katılmış olmakla birlikte ilk defa bursiyer olarak katılım sağlamaktadır. Seçilen bursiyerler; sivil, hükümet, akademi, iş, kar amacı gütmeyen ve kullanıcı grupları gibi çok çeşitli profillerden oluşmaktadır.¹⁶

4. ICANN 2013 Yılı Faaliyet Raporu

1 Temmuz 2012'den 30 Haziran 2013'e kadar olan zaman içerisinde ICANN'nin kurumsal olarak gerçekleştirdiği çalışmalarını içeren raporda; ICANN'nin uluslararasılaşma çabaları çerçevesinde açtığı yeni ofislere, kök sunucuya eklenmek

¹⁴ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://www.icann.org/en/news/announcements/announcement-3-24dec13-en.htm> linkinden ulaşılabilir.

¹⁵ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://www.icann.org/en/news/announcements/announcement-2-24dec13-en.htm> linkinden ulaşılabilir.

¹⁶ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://www.icann.org/en/news/announcements/announcement-23dec13-en.htm> linkinden ulaşılabilir.

üzere hazırlıkları sürdürülen binden fazla yeni jenerik üst seviye alan adlarının o ana dek tamamlanan değerlendirme çalışmalarına, Kayıt Kuruluşu Akreditasyon Anlaşmasının son haline, Marka Veritabanının kurulması gibi konulara yer verilmektedir.¹⁷

5. Yeni Jenerik Üst Seviye Alan Adları Açık Artırma Kuralları

Yeni jenerik üst seviye alan adlarının açık artırması sürecindeki kural ve süreçlerin belirlenmesi konusunda topluluğun görüşlerinin alınması amacıyla 17 Aralık'ta görüşe açılan konu, 4 Şubat 2014'e kadar askıda yer alacaktır. İlk açık artırma kuralları 1 Kasım 2013 tarihinde yayımlanmış olup, topluluktan gelen geri bildirimler ve görüşler ile bu kurallar güncellenmiştir. Bu zaman aralığında gelen görüşler ile kuralların son halinin verilmesi planlanmaktadır.¹⁸

6. Küresel İnternet İşbirliği ve Yönetimi Mekanizmaları Yüksek Düzey Paneli

Hükümetler, sivil toplum, özel sektör, teknik topluluk ve uluslararası kuruluşlar gibi çok çeşitli paydaşlardan oluşan Küresel İnternet İşbirliği ve Yönetim Mekanizmaları Paneli ilk toplantısını Londra'da gerçekleştirmiştir. Panel, internet yönetiminin geleceğinin çok paydaşlı yaklaşımı benimsemesi konusunu güçlü bir şekilde desteklemiştir. Tartışmaların 1Net.org üzerinden çevrimiçi olarak yayımlanması planlanmaktadır.

Panel Başkanı Estonya Cumhurbaşkanı Toomas Hendrik dünyanın ekonomik, sosyal ve politik olarak ilerleme için internete bağlı olduğunu belirtmiş, ortaya çıkan sorunların ülkeler tarafından tek tek kendine özel çözüm bulması yerine küresel çapta ele alınmasının önemini vurgulamıştır. Panel yardımcı başkanı Vint Cerf, internetin başarısının dağıtılmış ve tabandan tavana modeli ile özünde açıklık ve işbirliğine bağlı olduğunu belirtmiştir.

¹⁷ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye (<http://www.icann.org/en/news/announcements/announcement-18dec13-en.htm>) linkinden ulaşılabilir.

¹⁸ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye (<http://www.icann.org/en/news/public-comment/new-gtld-auction-rules-17dec13-en.htm>) linkinden ulaşılabilir.

Panel, ilk toplantısında misyonuna uygun olarak, küresel internet işbirliği, idaresi ve yönetiminin istenen özelliklerini belirlemiştir. Panel ilerleyen aylarda biri Şubat sonunda Kaliforniya'da, diğeri Mayıs 2014'te Dünya Ekonomik Forumunda Dubai'de olmak üzere iki adet toplantı daha gerçekleştirecektir. Kaliforniya toplantısı sonrasında görüşe açılacak bir üst düzey rapor üretilecektir. Mayıs 2014 toplantısı sonunda da aşağıdaki konuları içermesi düşünülen bir rapor üretilecektir:

- Mevcut internet yönetimi ekosisteminin kısa bir özeti,
- Mevcut sistemdeki zorluklar ve fırsatlar,
- İstenen ekosistem özellikleri:
 - Ekosistemin meşruiyeti,
 - Görüş birliği tabanlı, çoklu ilgi alanlarını içeren verimli bir sistem,
 - Gelişmekte olan ülkelerin katılımının temin edilmesi,
 - Ulusal ya da çok taraflı diğer yönetim sistemleri ile saldırı, kötü yönetim ve manipülasyona neden olmayacak bir biçimde birlikte çalışma.¹⁹

7. ICANN'dan Ad Çakışmalarının Belirlenmesi ve Çözülmesi için Bilgi Teknolojileri Uzmanlarına Öneriler

ICANN, DNS'nin nasıl yönetilebileceği konusunda dünya çapındaki bilgi teknolojileri uzmanlarına yönelik tavsiyeler yayımlamıştır. Böylece, DNS'ye yeni üst seviye alan adları eklendikçe ad çakışmalarının tamamen ortadan kaldırılması hedeflenmektedir. ICANN yayımladığı bir raporda, ad çakışmalarının doğasını ve sebeplerini açıklamış; olası çözümleri önermiştir.²⁰

8. Yeni Jenerik Üst Seviye Alan Adları Çakışmaları Yönetim Planı

ICANN'in misyonu ve temel değerleri İnternetin eşsiz tanımlayıcılar sisteminin (adlar, IP adresleri, protokol parametreleri) küresel olarak birlikte çalışabilirliği, işletimsel

¹⁹ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye (<http://www.icann.org/en/news/announcements/announcement-13dec13-en.htm>) linkinden ulaşılabilir.

²⁰ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye (<http://www.icann.org/en/news/announcements/announcement-06dec13-en.htm>) linkinden ulaşılabilir.

kararlılık, güvenilirlik ve güvenliğini korumak ve iyileştirmektir. Bu amaç için ICANN yeni jenerik üst seviye alan adlarının potansiyel güvenlik açıkları için bir çalışma yürütmüştür. Çalışma, atanmayan özel ad uzayları ile yeni jenerik adları arasında çakışma olup olmayacağı konusunu araştırmak amacıyla yapılmıştır. Bu çalışma kapsamında sık sorulan sorular ICANN tarafından yanıtlanarak <http://www.icann.org/en/news/announcements/announcement-03dec13-en.htm> adresinden paylaşılmıştır.

ENISA

Avrupa Şebeke ve Bilgi Güvenliği Ajansı ENISA; Avrupa Birliğinin, Avrupa Birliği üyesi devletlerin ve özel sektörün şebeke ve bilgi güvenliği problemlerini önleme, adresleme ve bu problemlere cevap verme kabiliyetlerini geliştirmek için kurulan bir uzmanlık kuruluşudur. ENISA; üye ülkelere siber güvenlik konusunda tavsiyelerde bulunmakta, veri analizi yapmakta, farkındalığı arttırmakta ve kamu ile özel sektör arasında işbirliğini destekleyici faaliyetlerde bulunmaktadır.

1. Bilgisayarlı Olaylara Müdahale Ekipleri (CERT'ler) için Endüstriyel Kontrol Sistemlerinde Uygulama Kılavuzu

ENISA tarafından yayımlanan doküman, Endüstriyel Kontrol Sistemleri (Industrial Control Systems - ICS) ağları için CERT mevcut uygulamalarını ve ulusal ya da kamusal CERT'lerin temel kabiliyetleri şemasını ortaya koymaktadır. Doküman, ICS Bilgisayarlı Olaylara Müdahale Kabiliyeti (Computer Emergency Response Capability - CERC) oluşturma görevi verilen kuruluşlar için iyi bir uygulama kılavuzu olmayı hedeflemektedir. Diğer yandan, AB üye devletlerin hangi kurum ya da kuruluşlarının ICS-CERC hizmetlerinde güvenilir olduğunu tespit etme amacı taşımamaktadır.²¹

²¹ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye (<http://www.enisa.europa.eu/activities/cert/support/baseline-capabilities/ics-cerc/good-practice-guide-for-certs-in-the-area-of-industrial-control-systems>) linkinden ulaşılabilmektedir.

2. Maruz Penceresi²²

Avrupa'nın enerji, ulaşım, su kaynakları da dahil olmak üzere bir çok kritik altyapısı Endüstriyel Kontrol Sistemlerinin bir alt grubu olan SCADA sistemleri tarafından yönetilmektedir. Son on yılda, SCADA teknolojisi bir transformasyon geçirmiş; izole sistemlerden diğer ağlar ve internet ile bağlantılı açık mimari haline dönüşmüştür. Bunun sonucunda, saldırılara karşı zaafiyeti artmıştır. SCADA güvenliğini artırmanın bir yolu yama uygulamalarıdır. İdealde, kuruluşlar yamalar kullanılabilir hale gelir gelmez uygulamalıdır. Ancak hem SCADA sistemlerinin sürekli çalışıyor olmasının gerekmesi, hem de SCADA sistemlerinin birlikte çalıştığı diğer sistemlerin karmaşıklığı buna izin vermemektedir. Dahası, yamaların üretim ortamına uygulanmadan önce iyice test edilmesi gerekmektedir; bu da günler ve haftalar alabilmekte, bu durumda sistemde zafiyetler oluşmasına neden olmaktadır. Bu zafiyetlerin bertaraf edilebilmesi için **Maruz Penceresi** sırasında alternatif yolların uygulanması gerekmektedir. Yama yönetimi, SCADA sistemlerinin güvenlik sorunlarını çözmek için bir tek çözüm olmamakla birlikte, kuruluşların yama yönetimi politikası oluşturması gerektiği yadsınamaz bir gerçektir. Avrupa Birliği ve üye devletler yamalar ve yama yönetimi konusunda farkındalığı artırmalıdır.

Raporda SCADA'nın yamalanmasının işletimsel ve teknik yönleri ele alınmakta, bu uygulamanın zorluklarına değinilmekte; iyi uygulamalar ve öneriler sunulmaktadır.²³

3. Avrupa Bilgi Paylaşımı ve Uyarma Sistemi (European Information Sharing and Alerting – EISAS) Uygulaması Fizibilite Çalışması

ENISA tasarımına katkıda bulunduğu EISAS'ın, Avrupa çapında işbirliğinin geliştirilmesi ve farkındalığın artırılması faaliyetleri için büyük bir fırsat olduğu kanıtlanmıştır. Fizibilite çalışmasındaki uygulama planı, bilgi paylaşımı konsepti ve

²² **Maruz Penceresi**; bir zafiyetin ortaya çıkması ile yamanın kullanılabilir hale gelmesi anına kadar geçen süre olarak tanımlanmaktadır. Bir kuruluş açısından maruz penceresinin kapatıldığı an, etkilenen tüm sistemlerin yamalarının tamamlandığı andır.

²³ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye (<http://www.enisa.europa.eu/activities/Resilience-and-CIIP/critical-infrastructure-and-services/scada-industrial-control-systems/window-of-exposure-a-real-problem-for-scada-systems>) linkinden ulaşılabilir.

altyapısı ile eşlik edecek organizasyonel yapıyı sunmaktadır. Buna göre ENISA; girişimi yönetmeyecek fakat katılım sağlayan üye devletleri destekleyecektir.

Raporda; daha önceki başarılarla yer verilmekte, EISAS için olası uygulama planları sunulmakta, yönetsel ve yasal yönere değinilmekte, EISAS'ın SWOT analizi yapılmakta ve EISAS'ın uygulanması için eylem planına yer verilmektedir.²⁴

4. Verinin Tutulması Bağlamında Kişisel Verilerin Korunması

Veri tutulmasına ilişkin yasal düzenlemeler ulusal güvenlik ve suç eylemleri ile ilgili endişeleri ele almak için kabul edilmiştir. Yasal düzenleme, hukuki yaptırım amacıyla iletişim verisine ulaşma izin vermektedir. Bununla birlikte, Verinin Tutulması Direktifine göre AB üye devletlerinde toplanan, depolanan veya herhangi bir şekilde işlenen verilerin, verinin korunması düzenlemesine göre güvenli bir biçimde muhafaza edilmesi gerekmektedir.

Veri tutulmasına ve kişisel verilerin korunmasına ilişkin

- a) Seçilen 6 üye devlette Verinin Tutulması Direktifinin teknik ve organizasyonel güvenlik ölçütlerinin uygulanması ve direktifteki veri güvenliği prensiplerinin uygulanması gibi konuları kapsayan bir anket çalışmasının sonuçlarını,
- b) Verinin tutulması direktifi bağlamında toplanan ve saklanan kişisel verilerin korunması için önerilen güvenlik ölçütlerinin gelişmiş bir analizle değerlendirilen sonuçlarını

çermektedir. Doküman, güvenlik ölçütleri ile ilgili mevcut spesifikasyonları da göz önünde bulundurarak saklanan veri ile ilgili güvenlik ölçütlerine Avrupa çapında ortak bir yaklaşım için bir dizi öneri oluşturmayı hedeflemektedir.²⁵

²⁴ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye (http://www.enisa.europa.eu/activities/cert/other-work/eisas_folder/eisas-deployment-feasibility-study) linkinden ulaşılabilir.

²⁵ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye (<http://www.enisa.europa.eu/activities/identity-and-trust/library/deliverables/securing-personal-data-in-the-context-of-data-retention>) linkinden ulaşılabilir.

5. Avrupa'da CERT Faaliyetleri Envanteri

Avrupa'da CERT'in durumu hakkında genel bir görüş oluşturmayı hedefleyen dokümanda, ülkelerdeki CERT ekiplerinin bir listesi verilmekte ve CERT'lerin işbirliği, destek ve standardizasyon faaliyetlerine yer verilmektedir.²⁶

6. ENISA Tehdit Manzarası Raporu 2013

ENISA 2012 sonu - 2013 sonu arasında tespit edilmiş olan en yaygın siber tehditleri belirleyerek 2013'ün tehdit manzarasını bir rapor ile ortaya koymuştur. Raporda, tespit edilen en çok 15 adet siber tehdiye yer verilmektedir.

Rapora göre;

- Siber güvenlik topluluğu, son kullanıcı perspektifini ciddi manada göz önünde bulundurmalı, son kullanıcılar siber tehditlere karşı korunmada daha aktif rol oynamalıdır. Analizler birçok son kullanıcının, siber olayları yarı yarıya indirebilecek kadar etkili olan basit güvenlik ölçütlerinin uygulanması konusunda bilgi sahibi olmadığını göstermektedir.
- İlgili kuruluşlar arasında bilgi toplanması, analizi, değerlendirilmesi ve doğrulanması konusunda daha güçlü koordinasyon gerektiği ortaya çıkmıştır.
- Saldırı akışı/öldürme zinciri ve saldırı modelleri gibi konulardaki ek bilgiler ile tehditlerin derinlemesine incelenmesi gerekmektedir.
- Bilginin toplanmasının kolaylaştırılması, tehdit analizi için araçlar geliştirilmesi, bilginin paylaşımı vs. kapsayan **tehdit istihbaratı oluşturulması**, siber güvenlik topluluğunda karşılaşılan en büyük zorluklardan biridir.
- Analiz edilen materyallerde, güvenlik uzmanları, tehdit değerlendirilmesi hızının artırılmasının ve tespit ve değerlendirme döngülerinin azaltılarak yayılmasının önemini vurgulamaktadır.
- Saldırıların daha sofistike olması, IT mimarilerinin karmaşıklığının artması, güvenlik çemberinin sınırlarının bulanıklaşması siber güvenlik savunması için çok büyük zorluk teşkil etmektedir. Araştırmaların güvenlik ölçütlerinin esnekliği

²⁶ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye

<http://www.enisa.europa.eu/activities/cert/background/inv/files/inventory-of-cert-activities-in-europe> linkinden ulaşılabilmektedir.

üzerine yoğunlaşması gerekmektedir: aktif ölçütlerin (ateş duvarı, saldırı tespit sistemleri vs.) yanı sıra yeni pasif ölçütlerin de (otomatik politika oluşturulması, doğrulama ve yaptırım gibi) geliştirilmesi gerekmektedir.²⁷

GSMA

GSMA (GSM Association – GSM Birliği) 220'nin üzerinde ülkeden 800 mobil işletmeciye ilaveten mobil ekosisteminde yer alan terminal cihazı üreticileri, yazılım şirketleri, teçhizat sağlayıcıları ve internet şirketleri ile finansal hizmetler, sağlık, medya, ulaştırma gibi sektörlerde faaliyet gösteren 230'un üzerindeki şirket ve kuruluşu bir araya getiren bir sivil toplum kuruluşudur.

1.M2M Cihazlarında Gömülü SIM'ler

GSMA M2M cihazlarında kullanılan gömülü SIM'lerin uzaktan yönetimine ilişkin teknik özellikleri yayımlamıştır. Söz konusu projenin bazı büyük operatörler ile SIM çözüm sağlayıcıları tarafından desteklendiği belirtilmektedir.

Projenin amacının operatörlerin M2M pazarında fırsatların artırılmasını teminen birlikte çalışabilir teknik çözümlerin kullanılması olduğu ve GSMA uyumlu gömülü SIM'lerin ilk kullanımlarının 2014 yılında başlayacağını beklediği ifade edilmektedir.

GSMA tarafından; gömülü SIM teknik özellikleri sayesinde operatörlerin M2M cihazlara ölçeklenebilir ve güvenli bağlantılar sağlayabilecekleri, gömülü SIM'ler için bir sektör standardının operatörlerin kendi teknik çözümlerini geliştirmelerine olan ihtiyacı ortadan kaldıracığı ve son kullanıcıların kolaylıkla operatörlerini değiştirebilmelerine yardımcı olacağı iddia edilmektedir.

²⁷ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://www.enisa.europa.eu/activities/risk-management/evolving-threat-environment/enisa-threat-landscape-2013-overview-of-current-and-emerging-cyber-threats> linkinden ulaşılabilmektedir.

Söz konusu teknik özellikleri destekleyen şirketler arasında AT&T, China Mobile, China Unicom, Deutsche Telekom, Gemalto, G&D, Morpho, NTT DOCOMO, Oberthur Technologies, Orange, Telecom Italia, Telefónica, Telenor ve Vodafone bulunmaktadır.

GSMA'nın teknik yetkilisi Alex Sinclair; M2M'nin gelişimi ile birlikte, 2020 itibariyle mobil bağlantılı cihaz sayısının 11 milyara ulaşacağını beklediğini belirtmiştir. Bu seviyedeki bir büyümenin; M2M pazarının gelişimini sağlayan, ortak, küresel ve birlikte çalışabilir SIM yönetim mimarisinin benimsenmesi ile mümkün olabileceğini, yayımlanan teknik özelliklerin daha düşük işletim maliyetleri ve ölçek ekonomilerinin daha fazla kullanımı anlamına geleceğini belirtmiştir.

GÜVEN&GÜVENLİK²⁸

Avrupa Birliğinde ve tüm dünyada web-tabanlı saldırılar 2011 yılında %36 artmıştır. Buna bağlı olarak, çevrimiçi suçlara karşı güvenlik sağlanması müşteri güveni ve çevrimiçi ekonomi açısından büyük önem taşımaktadır.

AB, siber güvenliği birçok açıdan teşvik etmektedir. AB Dijital Ajandasında canlı bir dijital toplum için *internete güven* ve *internet güvenliği* konuları hayati önem taşımakta; bu kapsamda siber güvenlik için 14 eylem önerilmektedir. Bu eylemler yeni bir siber suç platformu oluşturmaktan, çocukların çevrimiçi güvenliği için farkındalık yaratma kampanyalarına kadar çeşitli konuları kapsamaktadır.

Siber güvenlik Konusunda Avrupa Stratejisi, AB çapında şebeke ve bilgi güvenliğinin sağlanmasına ilişkin yöntemleri düzenlemektedir. Strateji, sınırlararası işbirliği ve bilgi paylaşımını güçlendirerek kamu ve özel sektörleri dolandırıcılık ve ihlallerden korumaktadır. Avrupa Komisyonunun AB çapında uyumlu bir şebeke ve bilgi güvenliği öncelikleri:

- Çevrimiçi güvenliğin sağlanması,
- Kriptoloji ve biyometrik araştırmaları da dahil olmak üzere siber güvenlik konusunda araştırmanın desteklenmesi,
- Uluslararası düzeyde şebeke ve bilgi güvenliğinin geliştirilmesi ve uluslararası standartlara önem verilmesi

olarak belirlenmiştir.

Avrupa Komisyonunun *güven ve güvenlik* konusundaki faaliyetleri siber güvenlik ve çevrimiçi gizlilik konularını kapsamaktadır.

²⁸ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/telecoms-and-internet/trust-security> adresinden ulaşılabilmektedir.

1. Endüstriyel Kontrol Sistemlerine Saldırıların Azaltılması

AB'nin güvenlik ajansı olan ENISA Endüstriyel Kontrol Sistemlerine yapılan saldırıların azaltılması için yeni bir kılavuz yayımlamıştır. Kritik bilgi altyapıları alanında (enerji ve kimyasal nakliye endüstrileri gibi) genelde yeterli bilginin olmadığı hayati endüstriyel süreçleri etkilemektedir. Endüstriyel Kontrol Sistemleri artık genelde internet platformlarına bağlı olduğundan, ilave güvenlik hazırlıklarının yapılması gerekmektedir. Bu yeni kılavuz, Endüstriyel Kontrol Sistemleri Bilgisayarlı Olaylara Müdahale Kabiliyetleri ile görevlendirilen takımlara almaları gereken önlemler hakkında bilgi vermektedir.

2. Bulut Bilişim Standartları Hakkında Rapor

ETSI tarafından yönetilen Bulut Standartları Koordinasyonu girişiminin amacı Avrupa Komisyonu tarafında belirlenen politika hedeflerinin desteklenmesi için gerekli standartların detaylı bir haritasının belirlenmesi olmuştur. Girişim, bulut bilişim endüstri oyuncularını, kamu kurumlarını, kullanıcı birliklerini ve 20'den fazla standart oluşturucu kuruluşu bu amaç etrafında toplamıştır. Girişim tarafından üretilen raporda;

- Bulut bilişimdeki rollerin tanımı,
- 100'den fazla bulut bilişim kullanıcı vakasının toplanması ve sınıflandırılması,
- Bulut bilişim standardizasyonunda 20 civarında ilgili kuruluşun listesi ve 150 civarında ilgili doküman, standart&spesifikasyonun seçilmesi ve bu kuruluşlar tarafından üretilen Raporlar ve Beyaz bültenler listesi,
- Tüm bulut hizmeti yaşam döngüsünde yer alan Bulut Hizmeti Müşterileri veya Bulut Hizmet Sağlayıcıları tarafından üstlenilmesi gereken faaliyetlerin sınıflandırılması,
- Seçilen bulut bilişim dokümanlarının (Standartlar ve Spesifikasyonlar) faaliyetlerinin haritalanması

gibi konular yer almaktadır. Raporda önümüzdeki süreçte neler yapılması gerektiği konusunda önerilerde bulunmaktadır. Analizler bulut standardizasyonunun

beklenenden daha fazla odaklanıldığını ve bazı alanlarda da standartların halen olgunlaşmakta olduğunu göstermektedir.²⁹

TELEKOM DÜNYASI

1. İtalya Düzenleyici Kurumunun Toptan Genişbant Tarife İndirimleri Hakkındaki Düzenlemesi

Avrupa Komisyonu, İtalya Telekomünikasyon Otoritesi AGCOM'un 2013 yılı boyunca uyguladığı toptan genişbant erişim tarifeleri düzenlemesini düzeltmesi veya geri çekmesi konusunda resmi talepte bulunmuştur.

Üç ay devam eden incelemeler ve AGCOM'un savunmasına yeni bir söylem katmadığı düşünülen BEREC'in görüşünün değerlendirilmesinin ardından Komisyon, AGCOM'un bahse konu düzenlemeyi yetersiz veri ile ve Telekom İtalya ve diğer işletmecilerin genişbant yatırım motivasyonuna zarar verecek şekilde hesapladığını düşünmektedir.

Komisyon, AGCOM'un genişbant erişim tarifelerini düzenlemek için kullanılan maliyet modelinin güncellenen parametre seçiminin (tamir ve bakım giderleri ile ticari maliyet parametreleri güncellenirken, ortalama ağırlıklı sermaye maliyeti-WACC- parametresi güncellenmemiştir), 2013 yılında adil olmayan bir düzenlenmiş tarife indirimine yol açtığını değerlendirmektedir. Komisyona göre bu yaklaşım, yerleşik işletmecinin genişbant şebekelerine yaptığı yatırım için makul bir geri dönüş almasına imkan tanımamakta ve alternatif işletmecilere de altyapı yatırımı için olumsuz bir sinyal vermektedir.

Bu nedenle Komisyon, AGCOM'un tarife hesaplamalarını elinde bulunan yeni verilerle güncellemesini ve dalgalanma ile şoklardan kaçınan, istikrarlı, şeffaf ve tahmin edilebilir bir toptan genişbant erişim tarifesi belirlemesini tavsiye etmektedir.

²⁹ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://www.etsi.org/news-events/news/734-2013-12-press-release-report-on-cloud-computing-standards> linkinden ulaşılabilmektedir.